STEPP

MAGAZINE VOOR PRODUCTIONELE, ONTWERPENDE EN TECHNISCHE KRACHTEN VAN DE BREDE CULTURELE SECTOR

#29
sept. 2018 | 12 €
jaargang 6

EUROPEAN THEATRE TECHNICIANS EDUCATION

CC BINDER | OISTAT 50

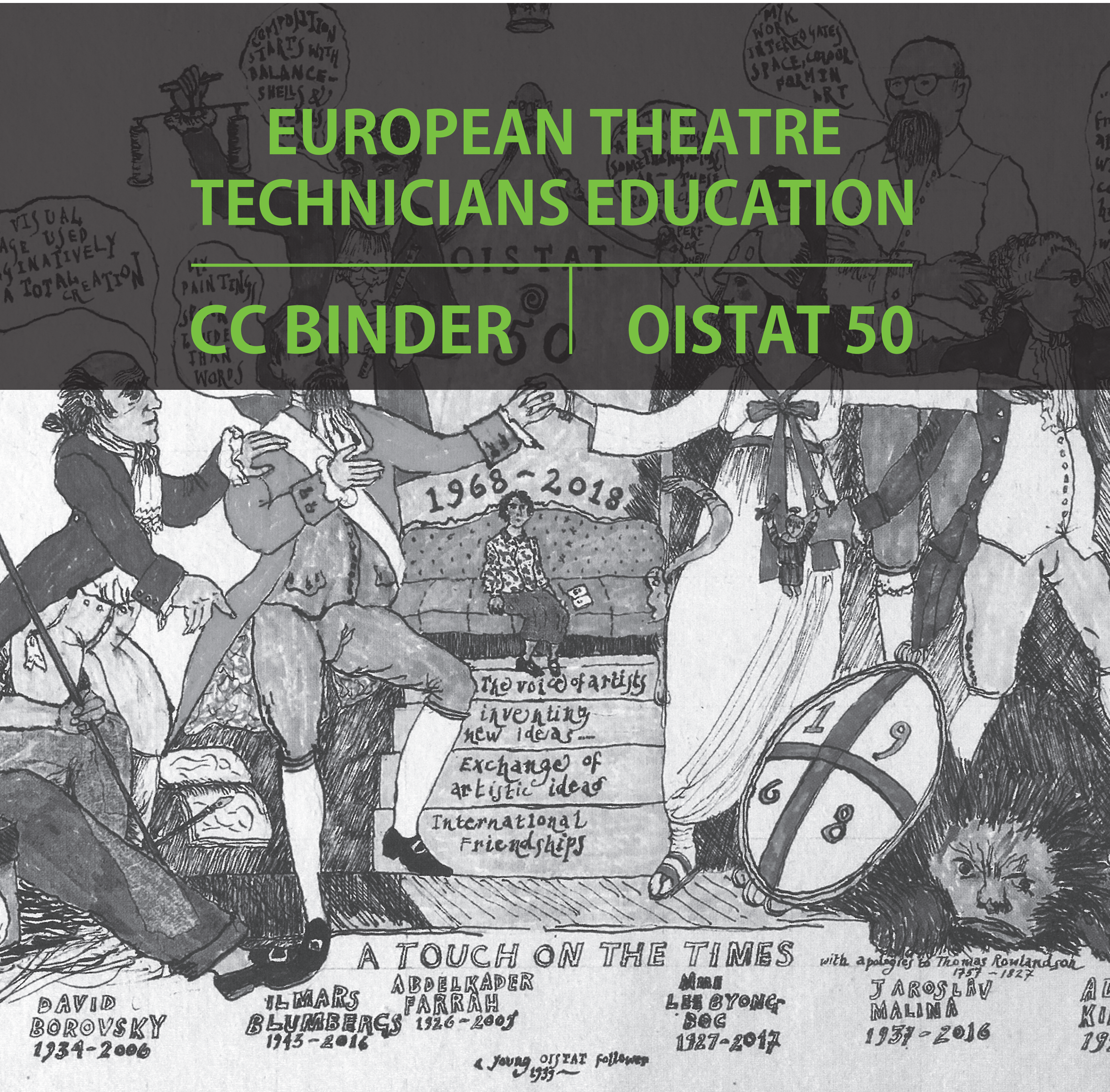

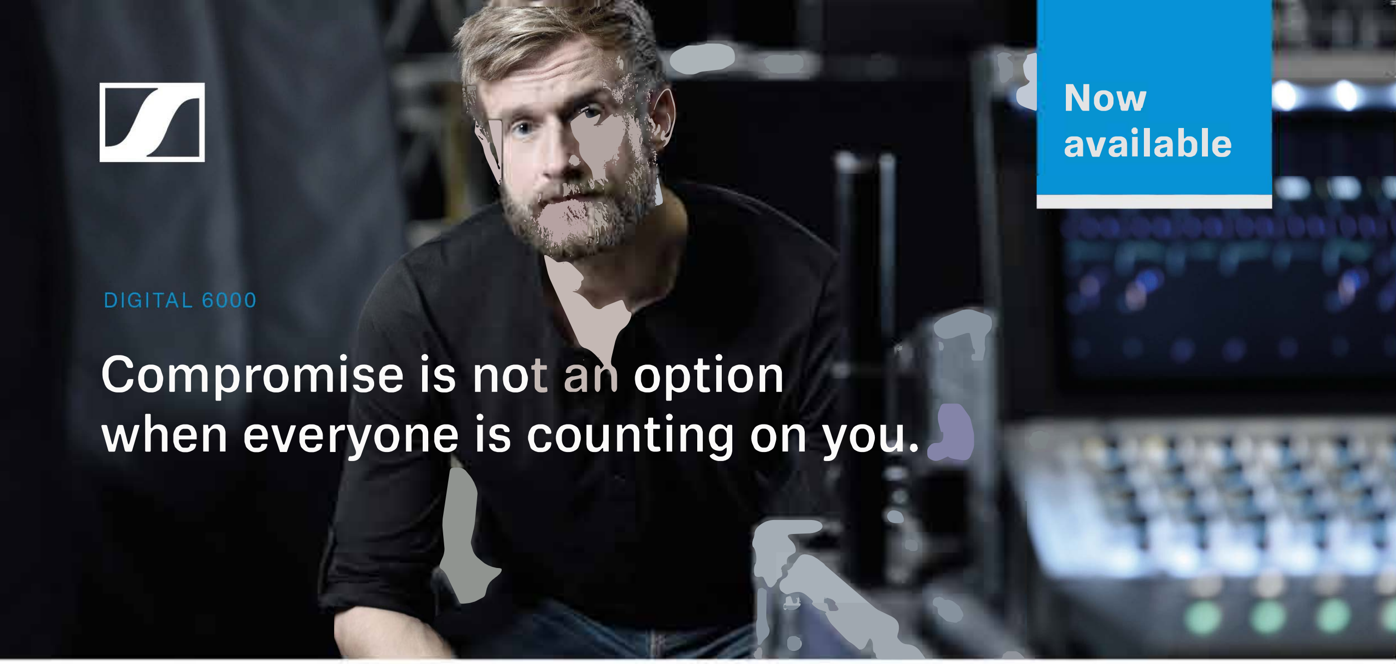

Better performance, quicker setup, immediate payoff: Digital 6000 was developed to exceed the expectations of audio professionals and business managers alike. Our new professional wireless series delivers reliable performance in even the most challenging RF conditions. Intermodulation is completely eliminated by Digital 6000, enabling more channels to operate in less space.

Digital 6000 utilizes groundbreaking technology from our flagship Digital 9000. Dependability is guaranteed by our renowned Long Range transmission mode and proprietary audio codec. Digital integration is seamless with AES3 and optional Dante output. Monitoring and control of the two-channel receiver is at your fingertips, with an elegant, intuitive user interface.

Discover more:
www.sennheiser.com/digital-6000

SENNHEISER

EDITORIAAL

Beste STEPP-leden,

Wat is nu ook alweer het verschil tussen een tautologie en een pleonasme? Wie STEPP magazine leest heeft geen schrik van iets bij te leren, dus: het eerste noemt een begrip tweemaal met woorden van dezelfde woordsoort en bij het andere wordt een eigenschap onlosmakelijk verbonden met het genoemde nog eens herhaald. In een ideale wereld zou *onderwijs en veiligheid* een tautologie zijn. En een pleonasme.
Als je iets wil leren, leer dan hoe het moet. En wil je het blijven doen, leer dan meteen ook hoe je er geen lijf en leden bij inschiet. Dat lijkt vanzelfsprekend. Zou je denken. Tot je er wordt aan herinnerd dat wanneer Darwin en Murphy de handen in mekaar slaan, je best op een afstand blijft. Zo vertelde een vriend me dat tijdens één jaar graduaatsopleiding elektromechanica er drie gevallen waren van leerlingen die naar spoed waren gebracht omdat ze zichzelf een driefasige opkikker hadden toegediend.
Veiligheid op de werkvloer is een nagel waar STEPP al zo lang op hamert dat het pijn doet alleen van er aan te denken. Getuige een artikel dat we uit onze archieven opvisten uit 1988. Een jaar waarin de Apple II, de Commodore 64 en de Amiga 200 de strijd met elkaar aanbonden. Intussen is er al zoveel informatie over dit thema verzameld dat we er een boek over kunnen schrijven. Wat we dan ook gedaan hebben. Met we bedoelen we meer bepaald Chris Van Goethem. Hij is een eenmanskenniscentrum, zij het met een licht accent, dat zich met het ETTE-project (European Theatre Technicians Education) de taak heeft aangemeten om de fundamenten van beroepskennis eindelijk eens waterpas te leggen. Het is veelzeggend dat hun eerste verwezenlijking het Europees veiligheidspaspoort is.
Dit veiligheidspaspoort steunt op tien basiscompetenties, waarvan we de eerste in dit nummer aan je voorstellen. Bij de volgende magazines zal je ook steeds een bijgevoegde samenvatting vinden die je kan aanwenden als geheugensteun. Hang ze op een zichtbare plaats, als je voldoende collega's hebt, kan je ze op t-shirts laten drukken… zolang je ze maar voor ogen houdt.
Leer lezen. Te beginnen met dit nieuwe magazine.

Veel plezier,

Frankie Goethals, *voorzitter*
Bert Moerman, *ondervoorzitter*

3 **Editoriaal**

6 **ETTE**
Chris Van Goethem

18 **Praktijksafari Pulse**
Silke De Schoenmacker

22 **HiSpeed Reveal Showtex**
Jan Decalf

24 **Portfolio**
The World of Tim Burton

28 **De spil en de speeltuin**
Jan Decalf

34 **Uit de oude doos**
Leo Royackers

38 **OISTAT Celebrates 50 Years**
Richard Bryant

40 **Leerling tovenaars**
Chris Van Goethem

45 **Nieuws**
Agenda

46 **Productnieuws**

47 **Bedrijfsleden**

48 **Groepsleden**

50 **Colofon**

HiSpeed Reveal, Showtex →

MORPHEUS

ETTE: DE TIEN GEBODEN VAN THEATERTECHNIEK

1: Werken met respect voor de eigen veiligheid

Chris Van Goethem

Een Zweedse technicus, die net de Zweedse master theatertechniek op zak had, wilde graag in Duitsland werken. Maar daar mocht zij tot haar frustratie het podium niet op. De technici van het Duitse theater kenden de Zweedse theatertechniekopleiding aan de Rijkshogeschool in Stockholm niet en wisten niet of zij wel veilig zou werken. De opleiding in Stockholm vroeg zich af of daar dan in Europees verband niet iets voor geregeld kon worden.
Met deze aanleiding begonnen de podiumtechnische vakverenigingen uit Zweden (STTF), Duitsland (DTHG), Nederland (VPT) en België (STEPP) 3 jaar geleden aan een ambitieus project, genaamd European Theatre Technician Education, kortweg ETTE. Bij het coclaaf waren ook partners als OSAT (Overleg Scholing Arbeidsmarkt Theatertechniek) en het kenniscentrum Podiumtechniek betrokken. Het doel: een 'Europees veiligheidscertificaat' opzetten voor veilig werken op de Europese podia. Met dat certificaat kan een technicus in heel Europa aantonen dat hij of zij veilig op een podium kan werken. Het gaat om de basis, het niveau waarop elke technicus zou moeten kunnen werken, of dat nu in een theater is of op een evenement. Omdat diploma's van de verschillende podiumtechniek-opleidingen uit de verschillende landen lastig te vergelijken zijn, is zo'n certificaat een waardevolle toevoeging voor internationaal werkende technici.
Het ETTE-veiligheidspaspoort draait om volgende basisprincipes: werk met respect voor je eigen veiligheid, draag bij aan een veilige en duurzame werkomgeving en sta stil bij de veiligheid van uw collega's en die van andere deelnemers. Die basisprincipes werden uitgewerkt tot 10 basiscompetenties. Ondanks de verschillen in werken en regulering per land, zijn de risico's overal dezelfde. Kortsluiting en brand trekken zich immers weinig van grenzen aan. Daarom kun je ook in basiscompetenties denken. De competenties zijn uitgeschreven in vaardigheden (wat je moet doen) en kennis (wat je moet weten). Daarnaast zijn er een aantal hulpmiddelen voor lesgevers uitgewerkt, zoals vragen en opdrachten. De gemeenschappelijke test, die aan de basis ligt van het certificaat, is gebaseerd op de 10 competenties.
Het is een test die niet meet hoe goed of professioneel je bent, maar heel zuiver je vaardigheden, kennis en houding op het gebied van veiligheid toetst. De uitkomst is steeds ja of nee. Je kan veilig werken, of je kan het niet. Je kan niet een beetje veilig werken. Bewustwording van veiligheid en weten hoe je daar in de praktijk mee omgaat, staan centraal – niet de geldende wetten en regels.
Alle informatie van het ETTE-programma is open source: iedereen kan de cursus downloaden en gebruiken. Alleen de test zelf wordt afgenomen door assessoren die door de partners getraind zijn. Op die manier wordt de kwaliteit en de eenvormigheid tussen de verschillende landen geborgd.
Zo kan de theorie met opdrachten vrij gebruikt worden binnen het lesprogramma op scholen of in bedrijven waar een veiligheidstraining wordt georganiseerd. Als zelfstandige kun je deze informatie ook downloaden.

De 10 basiscompetenties worden allen gepubliceerd in STEPP-magazine. In dit magazine presenteren we basiscompetentie 1: Werk met respect voor eigen veiligheid.

Theaters, podia op festivals en in de evenementensector zijn omgevingen met een hoge risicofactor. Het zijn werkomgevingen die zeer complex en constant in verandering zijn. Veel mensen werken samen in dezelfde (beperkte) ruimte met beperkte verlichting en communicatiemogelijkheden. Op hoogte en met zware (hangende) ladingen werken is een inherent deel van de activiteiten.
Teams van verschillende organisaties, met verschillende tradities, werken samen op en rond de scène. Ze hebben allemaal strakke en absolute deadlines, want om 20u komt het publiek binnen. Dit zorgt voor hoge tijdsdruk voor alle medewerkers. Iedereen wil zoveel mogelijk tijd op de scène om het verwachtte kwaliteitsproduct te creëren. In veel gevallen zijn de teams meertalig. De kerntaak van de sector is (per definitie) nieuwe dingen maken of dezelfde dingen in een compleet nieuwe omgeving doen. Dit houdt in dat er steeds nieuwe materialen, nieuwe technologieën en nieuwe methodes gebruikt worden. De combinatie van artistieke en technische activiteiten creëert een dubbele hiërarchie met aan de ene kant de organisatorische structuur en aan de andere kant de artistieke 'line of command'.
Dit maakt dat alles om je heen constant verandert en beweegt. Een plek die vijf minuten geleden veilig was, kan nu gevaarlijk zijn. In andere industrieën kunnen deze factoren voorkomen worden, maar in de podiumkunsten en evenementensector zijn deze een essentieel deel van het werk.
Om veilig te kunnen werken in deze omgeving moeten alle medewerkers zich in grote mate bewust zijn van de gezondheid en veiligheid van iedereen die mee werkt. Je moet begrijpen hoe ongelukken gebeuren en hoe je risico's kan minimaliseren. Je bewust zijn van veiligheid moet een manier van leven worden en meer zijn dan blindelings de regels en regelgeving volgen.
Natuurlijk kunnen regels ons helpen en sturen. Maar ze blindelings volgen is nog geen garantie voor veiligheid. In een complexe omgeving zoals een podium wordt er verwacht dat je actief meewerkt, constant je aandacht erbij houdt en dat je altijd de situatie van het moment hebt ingeschat. De vaardigheden leren om veilig te werken is een voortdurend proces. Enkele tips kunnen je op weg helpen:

- Wees je bewust van de risico's die je opdracht inhouden en bescherm jezelf. Dit houdt persoonlijke beschermingsmiddelen in, niet wandelen in gevaarlijke zones...
- Wees je bewust van wat er om je heen gebeurt en verzeker je altijd van jouw veiligheid en die van je collega's.
- Denk vooruit voor je iets doet, controleer welke gevolgen je acties hebben.
- Zorg dat je bekend bent met de werkomgeving en de organisatiestructuur (van die dag).
- Organiseer jezelf zodat je veilig werkt (structuur en ordelijkheid, waar leg je je materiaal...)
- Doe niets waarvan je denkt dat je er niet toe in staat bent (en laat niemand je dwingen om het toch te doen).
- Stel vragen als je twijfelt, praat over veiligheid (en onveilige situaties) en stel verbeteringen voor.
- Wees voorbereid op noodgevallen (werk nooit alleen op hoogte, controleer vluchtroutes en materiaal...).
- Blijf weg uit risicovolle zones, behalve als je bevoegd bent en er moet zijn om te werken.

Wanneer je op de scène werkt, ben je deel van een groter geheel dat er samen met jou aan zal werken om het niveau van de veiligheid zo hoog mogelijk te houden. Veiligheid kan alleen maar worden verbeterd als alle leden van een team consequent samenwerken. Je kan het vergelijken met een ketting die maar zo sterk is als de zwakste schakel. Deze manier van samenwerken wordt vaak georganiseerd in een bevelstructuur met ondergeschikten en leidinggevenden. Dit is de hiërarchie of de volgorde waarop een organisatie reageert bij noodgevallen. Deze hiërarchie is er zodat elke werknemer weet hoe hij moet reageren in geval van nood. Daarom is het belangrijk dat je weet wat je plaats is in deze structuur. Sommige mensen in de organisatie hebben een beter overzicht van het geheel van de activiteiten en zien risico's die jij niet ziet.
Boven alle medewerkers staat iemand die dienst doet als veiligheidsverantwoordelijke. De veiligheidsverantwoordelijke draagt de uiteindelijke verantwoordelijkheid en zorgt er ook voor dat de formele, administratieve veiligheidsvoorzieningen in orde zijn. We noemen deze structuur de veiligheidsketen of de 'chain of command'. Aan de ene kant zullen ze je controleren, instructies geven en trainen, aan de andere kant zal jij hen feedback moeten geven.
Gezondheid en veiligheid gaat niet enkel om ongelukken. Het gaat ook om beroepsziektes en psycho-sociale risico's. Deze risico's zijn minder zichtbaar, maar ze kunnen een grote impact hebben op jouw leven en dat van anderen. Veiligheid is ook een investering in kwaliteit en efficiëntie. Veilig werken is beter werken. Als de omstandigheden veilig zijn, kan je meer aandacht besteden aan kwaliteit. Uiteindelijk is veilig werk ook goedkoper werk: de kost van ongelukken, vertraging, het verlies van een productie of het verlies van een reputatie kan een zeer grote impact hebben op het budget van de organisatie. Structuur en ordelijkheid zorgen voor een veiligere situatie en dragen ook bij tot efficiëntie.

Ongevallentheorie

We moeten beseffen dat de perfecte veiligheid niet bestaat. Bijvoorbeeld: om een huis helemaal inbraakvrij te maken, zouden we alle ramen en deuren moeten weghalen. Het huis is nu veilig, maar je kan het niet meer gebruiken.
Ongeacht hoe veilig we proberen te werken, ongelukken gebeuren. Dat is een feit. Er zijn twee manieren om met dit feit om te gaan. De ene manier is om ongelukken te beschouwen als pech. Als we ongelukken zien als pech, karma of het lot is het

onmogelijk om de situatie te veranderen.
De reden achter het ongeluk ligt buiten ons bereik dus kunnen we er niets aan doen. Maar als we de mogelijkheid tot ongelukken als een zekerheid beschouwen, kunnen we zoeken naar de oorzaken en het ongeluk voorkomen.
Veiligheid zal altijd een evenwicht tussen bruikbaarheid en een acceptabel risico zijn. We plaatsen deuren in huizen, maar doen ze goed op slot. Om een gefundeerde keuze te maken voor zo'n evenwicht moeten we begrijpen hoe ongelukken gebeuren en wat de achterliggende mechanismes zijn.
Om te begrijpen hoe ongelukken gebeuren moeten we eerst enkele termen overlopen en de verschillende termen met elkaar in relatie brengen.
Een risico is de combinatie van een gevaarlijke situatie of actie met de mogelijkheid dat er iets mis zal gaan en die impact die dat heeft. Elke onveilige actie of situatie zal een bepaald gevaar creëren. Maar dit betekent niet dat er iets mis zal gaan. Bijvoorbeeld: als je gereedschap laat vallen als er niemand in de buurt is, is er geen schade.
De **waarschijnlijkheid** vertelt ons hoe groot de kans is dat dingen mis zullen gaan. Een van de factoren van deze waarschijnlijkheid is de blootstelling aan een risico. Met andere woorden, hoeveel mensen zullen blootgesteld zijn en hoe lang? Bijvoorbeeld, hoe groot is de kans dat je gereedschap iemand zal raken als het valt?
Waarschijnlijkheid wordt vaak verkeerd begrepen (of misbruikt om onveilig gedrag te rechtvaardigen). We hebben de neiging om te zeggen dat de kans maar één procent is dat er iets zal gebeuren. Deze uitdrukking lijkt te betekenen dat de kans erg klein is en er dus geen nood is aan verandering. Om dit in perspectief te zetten: zoveel mensen doen mee aan de lotto, waar ze maar een waarschijnlijkheid van 1 op 45 miljoen hebben om te winnen. Een kans van één procent betekent dat er een statistische kans is dat je een ongeluk zal hebben binnen de honderd dagen of dat als je honderd collega's hebt, een van hen een ongeluk zal hebben.
Impact of effect duidt aan wat de mogelijke ernst van de verwondingen of de impact op de organisatie is. Bijvoorbeeld, als je gereedschap valt, zal het dan lichte verwondingen veroorzaken of kan het iemand doden?
Een **incident** of een bijna-ongeluk is een onbedoelde gebeurtenis met geen of zeer beperkte schade die anders had kunnen aflopen. Met andere woorden, er is iets gevaarlijks gebeurd, maar het is goed afgelopen. De meeste mensen reageren hier op door te zeggen: "We hebben geluk gehad." Maar eigenlijk is elke keer dat je zegt dat je geluk hebt gehad een indicator voor een mogelijk ongeluk.
Daarom is het zo belangrijk om deze bijna-missers bewust op te merken. Het zijn erg goede indicatoren om het voorkomen van ongelukken te verbeteren. Dagelijkse voorbeelden zijn bv. iemand die een hamer laat vallen van op hoogte zonder iemand te verwonden, of iemand die struikelt over een kabel, maar niet valt en gewoon verder wandelt.

Een **ongeluk** is een onbedoelde gebeurtenis met schade of verwondingen. Met andere woorden, het is een incident dat slecht afloopt. De definitie van een ongeluk is afhankelijk van wat we als zware schade of verwondingen beschouwen. Er is een piramidevormige relatie tussen incidenten, ongelukken en dodelijke ongelukken. Voor elke 300 bijna-ongelukken, zijn er 29 lichte ongelukken en 1 zwaar ongeluk. Sommige veiligheidsspecialisten noemen dit de veiligheidsijsberg, omdat de bijna-ongelukken vaak de neiging hebben om onder de oppervlakte te blijven.

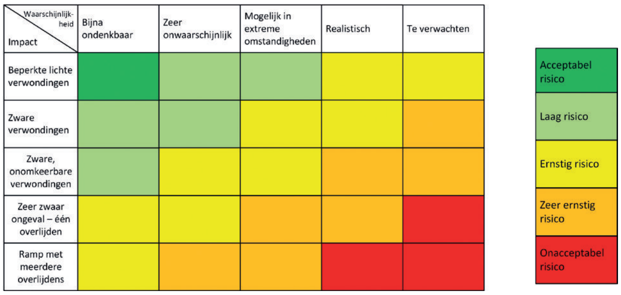

Diagram om een risico in te schatten door waarschijnlijkheid (kans) en impact (effect) te gebruiken.

Deze cijfers zijn natuurlijk afgeleid van grootschalig statistisch onderzoek. Dit betekent niet dat in een bepaalde organisatie de relatie tussen het type ongelukken niet anders kan zijn of dat het eerste ongeluk al niet fataal kan zijn. Vanuit diezelfde voorbeelden: iemand laat een hamer vallen van op hoogte en verwondt iemand of iemand struikelt over een kabel, valt en verwondt zich.
Verwondingen of schade zijn het resultaat van een ongeluk. We kunnen ze in verschillende categorieën classificeren naargelang de ernst en het effect.

Lichte verwondingen die ter plekke verzorgd worden met eerste hulp en waarbij je geen werk mist
Verwondingen met tijdelijke werkonbekwaamheid
Verwondingen met onomkeerbare effecten (invaliditeit, etc.)
Dood

Het is erg belangrijk om de oorzaak van de verwonding niet te verwarren met de oorzaak van het ongeluk. De oorzaak van de verwonding is wat de fysieke schade veroorzaakt. Bijvoorbeeld: een vallende spot of een scherp mes. De oorzaak van het ongeluk is de actie of de situatie die de ertoe geleid heeft dat de schade veroorzaakt is. Bijvoorbeeld: Er is geen veiligheidskabel gebruikt of een mes wordt gebruikt op een verkeerde manier.
Het onderstaande schema toont de **relatie** tussen de verschillende termen. Gevaar, waarschijnlijkheid en effect creëren een risico. Dat risico kan een incident veroorzaken. Als dat incident mis loopt, zal het een ongeluk worden dat verwondingen kan

Licht is opvallend

Warm licht voor ‘coole’ scenes met HMI® STUDIO lampen

Een evolutie in licht, de HMI® STUDIO lampenserie maakt haar debuut en levert een moeiteloze prestatie. HMI® STUDIO is een metaal halide lamp met een halogeen kleurtemperatuur van 3.200K voor filmsets, theaterpodia en televisie studio’s. HMI® STUDIO lampen werken in daglichtarmaturen en maken aparte halogeenarmaturen overbodig.

Light is OSRAM

OSRAM

veroorzaken. Om ongelukken te voorkomen, proberen we risicofactoren te beheersen, de risico's te analyseren en bijna-ongelukken te registreren.

Onveilige acties

Statistieken tonen aan dat 80% van alle ongelukken veroorzaakt worden door menselijke acties. Dus als we ongelukken willen vermijden, moeten we eerst naar menselijk gedrag gaan kijken. We moeten onszelf de vraag stellen waarom iemand zich op een bepaalde manier gedraagt. We kunnen de redenen voor onveilig gedrag in drie categorieën opdelen: 'niet weten', 'niet kunnen' en 'niet willen'.

Niet weten, als een oorzaak van ongelukken, gaat vooral om een gebrek aan informatie. Als je niet weet dat er gevaar is of wat de gevolgen van je acties zijn, is het moeilijk om het risico te vermijden. Als je niet weet hoe je jezelf moet beschermen of hoe je moet reageren in geval van een ongeluk, is het moeilijk om het effect van een ongeluk te minimaliseren. Een voorbeeld: speakers ophangen zonder te weten dat je de WLL van het rigging-materiaal moet nakijken.

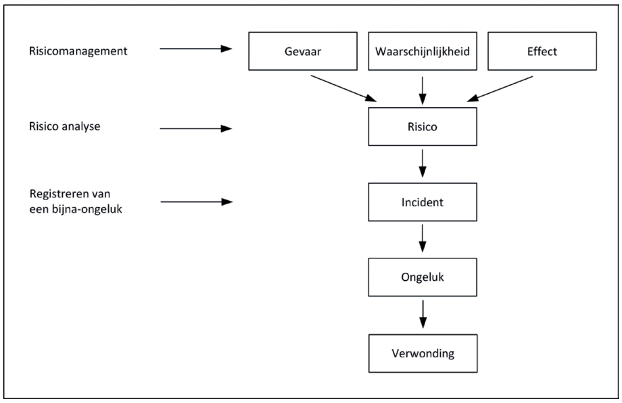

Diagram dat de relatie binnen de terminologie van ongelukken toont.

De oplossing voor dit probleem is simpel. Stel vragen als je twijfelt, informeer jezelf over het gereedschap, het materiaal en de procedures. En het allerbelangrijkste: geef toe dat je iets niet weet. Het lijkt moeilijk om toe te geven dat je iets niet weet, maar je zal zien dat het geapprecieerd wordt en je zal beseffen dat niemand alle antwoorden heeft.

Niet kunnen, als een oorzaak van ongelukken, kan verschillende oorzaken hebben. Eerst en vooral is het mogelijk dat je ergens fysiek gewoon niet toe in staat bent. Misschien ben je niet sterk of flexibel genoeg om iets te doen. Het is ook mogelijk dat je de nodige ervaring niet hebt of dat je de juiste competenties niet beheerst om de job tot een goed einde te brengen. Of misschien krijg je niet genoeg tijd om je werk goed te doen. Deze redenen liggen nogal voor de hand, maar soms zijn ze minder voor de hand liggend. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat je mentaal niet in staat bent om iets op een veilige manier te doen, bijvoorbeeld omdat je je niet kan concentreren vanwege je persoonlijke situatie of omdat je bang bent van wat je moet doen. Praktische voorbeelden hiervan zijn: je wil speakers verplaatsen die te zwaar zijn om alleen te tillen of je voelt je ziek en moet op hoogte werken.
De oplossing hiervoor ligt in de eerste plaats in het kennen en erkennen van je grenzen. Op deze manier geven we toe dat er een probleem is en kunnen we er (misschien) iets aan doen. Laat in geen geval iemand je dwingen om dingen te doen waarvan je niet denkt dat je er toe in staat bent.

Niet willen, als een oorzaak van ongelukken, is de moeilijkste om mee om te gaan omdat het betekent dat je de houding van mensen moet veranderen. Er kunnen verschillende redenen zijn om de beschikbare veiligheidsmiddelen niet te willen gebruiken of om niet op een veilige manier te willen werken. Dat kan een gebrek aan motivatie zijn, of denken dat je het beter weet. In de meeste gevallen kan dit gedrag herleid worden tot gewoontes die moeilijk te veranderen zijn (we hebben dit altijd zo gedaan en het is altijd goed gegaan) of beroepsblindheid. Beroepsblindheid betekent dat je op de duur went aan bepaalde risico's en ze onderschat. Klassiekers zijn: je draagt geen veiligheidsschoenen, want je werkt altijd zonder; je gebruikt gereedschap zonder een veiligheidstouw als je op hoogte werkt, want het kost te veel tijd om het wel te doen of je gebruikt de verkeerde staalkabel om een speaker op te hangen omdat je niet wil wachten op de juiste.

De oplossing voor dit soort gedrag ligt vooral in begrijpen waarom verandering noodzakelijk is en elkaar motiveren en in de gaten houden. In de podium- en evenementensector, met zijn artistieke processen die erg intensief kunnen zijn en artiesten die soms flamboyante karakters hebben, zijn er andere factoren die veiligheid kunnen beïnvloeden.
Daarom gaan sommige risicomanagementsystemen een stap verder en kijken ze naar de achtergrond van een individuele medewerker om bepaald gedrag te begrijpen. Ze kijken naar karakter (lui, onzeker, koppig), opleiding (gedrag dat is aangeleerd in andere situaties, andere contexten, waar veiligheid er niet toe doet of niet als belangrijk gezien wordt), organisatie (slechte omgeving tussen werknemers en management, structuur en ordelijkheid), en privéomstandigheden. Zelfs als je geen invloed hebt op de meeste van deze elementen, kan ze begrijpen je helpen om mensen te motiveren om te veranderen.

Onveilige situaties

Situaties die een risico veroorzaken voor de medewerkers of andere mensen zijn de tweede oorzaak voor ongelukken. We kunnen ze in drie types onderverdelen: 'organisatie', 'materiaal' en 'situatie'.

Organisatorische risico's zijn risico's die veroorzaakt worden door de manier waarop het werk georganiseerd wordt. Deze soorten risico's houden problemen met planning tussen teams en activiteiten in (bijvoorbeeld als het lossen zo georganiseerd is dat het botst met het materiaalverkeer). 'Risico's met materiaal' moet breder gezien worden dan de strikte definitie van machines of gereedschap. Andere fysieke elementen zoals trappen of bruggen vallen ook onder deze definitie. Situationele risico's gaan over de omgeving waarin we werken, niet direct gerelateerd aan de actie. Dit zijn externe elementen die de activiteit beïnvloeden. Beperkte lichtomstandigheden, weersomstandigheden of uitzonderlijk veel geluid of lawaai, bijvoorbeeld, zullen ons werk negatief beïnvloeden.
Het zou echter te simplistisch zijn om een ongeluk aan een enkele oorzaak toe te wijzen. In de realiteit zal een ongeluk altijd het resultaat van een combinatie van situaties en acties zijn. Alleen als deze combinatie voorkomt, zal het ongeluk effectief gebeuren.
We geven een voorbeeld:
Gereedschap valt van een stelling op iemand die voorbij loopt. Als we in detail kijken, kunnen we een hoop verschillende risico's zien die met dit ongeluk te maken hebben.
· Er ligt gereedschap op de stelling.
· Er is geen bescherming voor vallende voorwerpen.
· Iemand is aan het werken op de stelling.
· Iemand loopt voorbij.

Maar geen van deze elementen zal op zijn eentje een ongeluk veroorzaken. De oorzaak van het ongeluk is: Iemand loopt voorbij op het moment dat iemand anders, op een stelling zonder bescherming, tegen het gereedschap duwt.

Als we één van deze risico's zouden wegnemen, zou er geen oorzaak voor het ongeluk meer zijn.

- Als er geen gereedschap is, kan het niet vallen.
- Als er valbescherming is, zal het niet vallen.
- Als er niemand op de stelling aan het werken is, zou het gereedschap er niet afgeduwd worden.
- Als er niemand voorbij kan lopen, zou het slechts een incident zijn.

Maar niet alle risico's kunnen geëlimineerd worden, anders zou het werk niet gedaan raken. Het alternatief is om deze samenloop van omstandigheden te vermijden. We kunnen er voor zorgen dat risico's niet op hetzelfde moment kunnen voorkomen. Met andere woorden: als er niemand voorbij kan lopen als we op de stelling aan het werken zijn, kunnen er geen ongelukken gebeuren.
Een samenloop van omstandigheden vermijden is een methode die vaak gebruikt wordt in situaties waar we geen risico's kunnen vermijden.
Beroepsziektes zijn niet het resultaat van een ongeluk. De verwondingen of schade aan het lichaam zijn niet het resultaat van een plotse gebeurtenis, maar van langdurige blootstelling aan onveilige of ongezonde omstandigheden. Typische voorbeelden zijn gehoorschade door langdurige blootstelling aan luide geluiden, rugkwetsuren door herhaaldelijk tillen of oogproblemen door lang, intensief werken voor een scherm. Het feit dat de kwetsuren niet rechtstreeks gerelateerd zijn aan een specifieke gebeurtenis maken het moeilijk om aan te tonen dat er een relatie is met werkactiviteiten en om dit type kwetsuren te voorkomen. Meer ergonomische werkmethodes, het juiste beschermingsmateriaal en gevarieerd werk zijn de meest accurate remedies voor beroepsziektes.

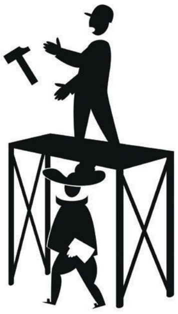

Psychosociale risico's zijn risico's voor de mentale en fysieke gezondheid die hun origine vinden in de inhoud of context van het werk. Inhoud betekent hier jobinhoud, de werklast, schema's en waarmee je werkt (werkplek, materiaal). De context van het werk omvat de hoeveelheid controle die je hebt, organisatiecultuur, de relatie met je collega's, carrièremogelijkheden en werk-privé balans. Deze risico's kunnen leiden tot extreme stress, depressie en burn-out, maar ook tot fysieke klachten zoals musculoskeletale aandoeningen of cardiovasculaire aandoeningen. De meeste organisaties hebben een beleid rond seksuele intimidatie, ongepast gedrag, pesten,... Problemen op tijd aangeven kan helpen om de effecten van psychosociale risico's te beperken.

Vijf stappen om risico's te beperken

Op basis van de ongevallentheorie hebben we risico's geïdentificeerd. De volgende stap in het proces van risicomanagement is om maatregelen te nemen om de situatie veiliger te maken. De manier om dit te doen, hangt af van de gehele situatie. Waar mogelijk zullen we de oorzaken van een mogelijk ongeluk aanpakken door risico's of een samenloop van risicofactoren te vermijden. Wanneer dit niet mogelijk is, zullen we proberen de

gevolgen te verkleinen.
Het principe gaat als volgt: we evalueren het risico, nemen de best mogelijke maatregel en evalueren het risico dat dan overblijft tot het acceptabel wordt. Het is belangrijk om de gehele situatie bij de evaluatie te betrekken, omdat het mogelijk is dat je een nieuw risico creëert door een risicofactor te beperken.
Er zijn vijf soorten maatregelen die we kunnen nemen. Sommige garanderen met meer zekerheid een veilige situatie dan andere, maar niet elke maatregel is toepasbaar in elke situatie. In sommige gevallen zou het risico beperken ook de functionaliteit beperken van de actie die we proberen veiliger te maken. De juiste maatregel kiezen is altijd een evenwicht zoeken tussen veiligheid en bruikbaarheid. De vijf soorten acties (van beste tot minst goede) zijn:

1. Het risico elimineren
2. Collectieve bescherming
3. Individuele bescherming
4. Training
5. Informeren en waarschuwen

Het risico elimineren
De best mogelijke actie is om het risico te elimineren. Als we de mogelijke oorzaak van een ongeluk wegnemen, is er geen probleem meer. Dit klinkt erg vanzelfsprekend, maar in de realiteit wordt dit soort oplossing vaak over het hoofd gezien.
Enkele voorbeelden:
· Er is een opening in de toneelvloer (een vloerluik, orkestbak, lift,...) en het risico bestaat dat mensen er in vallen. De opening sluiten elimineert het risico volledig.
· We willen een spot ophangen aan een buis. De spot niet ophangen is geen optie, want we hebben licht nodig op de scène. Door het risico te elimineren, zouden we ook de essentie van onze actie elimineren.
· Een trapeze gebruiken in een circusvoorstelling is essentieel, zonder trapeze is er geen show.
· Het gebruik van een geluidssysteem op de scène is essentieel en onvermijdelijk.
· Je kan niet voorkomen dat je gereedschap nodig hebt op de scène, maar we kunnen dat gereedschap wel elimineren van wandelzones en het organiseren in flightcases of speciaal daarvoor bedoelde opbergruimtes. Het risico om over materiaal en gereedschap te struikelen wordt geëlimineerd in de wandelzones en verplaatst naar andere plekken.

Collectieve bescherming
Wanneer we het risico niet kunnen elimineren, zullen we proberen iedereen er tegen te beschermen. Dit kunnen we doen met collectieve middelen, maatregelen die iedereen beschermen. Als we collectieve oplossingen ontwikkelen, moeten we rekening houden met de verschillen tussen gebruikers. Kinderen, ouderen of mensen met een beperking kunnen aanpassingen nodig hebben van de collectieve bescherming.
Enkele voorbeelden:
· Er is een opening in de toneelvloer (een vloerluik, orkestbak, lift,...) die op dit moment nodig is. Er een hek rond bouwen, beschermt iedereen. Niemand kan er in, dus niemand kan vallen. In dit geval is het belangrijk om die 'niemand' te identificeren. Als er kinderen in de buurt komen, zal het nodig zijn om de grootte van de openingen in het hek te beperken.
· Een spot aan een buis hangen, creëert het risico dat die valt, vooral omdat de spot boven de hoofden van mensen hangt. Het risico zou een schroef of klem zijn die stuk gaat. Een veiligheidskabel zal een vallende spot tegenhouden en iedereen beschermen.
· Een van de risico's van trapezes gebruiken is dat een artiest op een van de voorbijgangers valt. Het gebied afspannen, zorgt er voor dat er niemand onder de trapeze kan staan. De toegang tot de trapeze beveiligen, zorgt er voor dat er niemand naar boven kan klimmen.
· Geluidssystemen kunnen elektronisch geprogrammeerd worden tegen onacceptabele geluidsniveaus.
· Extractiesystemen beschermen iedereen door de lucht schoon te maken.

Individuele bescherming
In de meeste gevallen, maakt collectieve bescherming het onmogelijk om toestellen te bedienen. We moeten ook de persoon beschermen die het toestel wel bedient. Dit betekent niet dat we geen collectieve bescherming nodig hebben om de anderen te beschermen. Dus in veel gevallen zullen we hier een dubbele bescherming hebben: een collectieve voor iedereen die buiten de actie staat en een individuele voor de medewerkers die moeten bedienen. Het nadeel van individuele bescherming is dat deze afhankelijk is van het individu die verantwoordelijk is voor het gebruik.
Er zijn twee types persoonlijke bescherming. Aan de ene kant hebben we bescherming tegen ongelukken en aan de andere kant hebben we bescherming die het effect van een ongeluk minimaliseert.
Met de meeste vormen van individuele bescherming blijft er nog steeds een zeker risico. Je kan nog steeds gewond raken, maar de schade zal beperkt worden tot een acceptabel niveau. Enkele voorbeelden:
· Een harnas met een leeflijn zorgt ervoor dat je niet dichter bij de opening op het podium kan komen.
· Veiligheidsschoenen zullen het effect van een vallende spot beperken.
· Een helm zal je beschermen tegen vallend gereedschap als er iemand boven je aan het werk is. Het zal nog steeds pijn doen, maar de schade wordt acceptabel.
· Een harnas met een leeflijn zal de trapezeartiest niet beschermen van het vallen, maar het zal hem of haar wel beschermen van het vallen op de grond, zelfs als dat een onaangename keuze is.
· Gehoorbescherming beschermt je tegen de luide geluidsniveaus op de scène.

High Performance

Beautifully soft fields of light

OVATION

Full Color, Warm White & Variable White Fresnels

CHAUVET PROFESSIONAL

chauvettheatre.eu

Training

In sommige situaties, vooral als je in een artistieke omgeving werkt, is het moeilijk om mensen te beschermen. Sommige beschermingsmaatregelen zullen botsen met de artistieke visie, de betekenis van de voorstelling verpesten of het gewenste beeld beïnvloeden. In sommige landen kan (berekende) risico's nemen voor een voorstelling zelfs beschouwd worden als vrijheid van meningsuiting.
We kunnen deze risico's beperken door mensen te trainen. Ze hebben een dieper begrip nodig van de risicofactoren, en moeten oefenen hoe ze zich moeten gedragen en hoe ze moeten reageren in het geval dat er iets gebeurt. Enkele voorbeelden:
· We hebben een opening op de scène voor een verdwijntruc. We moeten de acteurs en andere mensen die op de scène komen, trainen hoe ze zich moeten gedragen als het vloerluik open is.
· Op een trapeze vliegen is een zeer risicovolle activiteit, maar de trapezeartiesten zullen jaren getraind hebben hoe ze moeten omgaan met dit risico. Leden van de crew worden getraind hoe ze moeten reageren in het geval van een ongeluk. Als de trapezeartiest valt en aan een leeflijn hangt, moet er iemand getraind zijn om de artiest naar beneden te halen.
· Een spot kan je verblinden, trainen hoe je een spot moet bedienen zal risico's beperken.
· Een geluidsman of -vrouw moet getraind worden om geluid op een veilige manier te gebruiken.
· Een acteur moet getraind worden om een vuurwapen te gebruiken op de scène, om gehoorschade en brandwonden te vermijden.

Er zijn situaties waar training de enige optie is. Maar ook het kunnen toepassen van collectieve en individuele bescherming vergt bijkomende training. Deze maatregelen zijn enkel effectief als ze op de juiste manier toegepast worden.

Informeren en waarschuwen

De laatste stap is iedereen die in contact komt met de risico's te waarschuwen en informeren. Waarschuwen en informeren beperkt de risico's of effecten van een ongeluk niet, maar het zorgt wel dat mensen er zich bewust van zijn.
Waarschuwen omvat alle soorten signalisatie (waarschuwingsborden op deuren, enz.) die de aandacht van mensen trekt naar de risico's in een bepaalde zone. Er is ook signalisatie die de nodige persoonlijke beschermingsmiddelen in die zones en het beschikbare veiligheidsmateriaal aanduidt. Concrete risico's worden zichtbaarder gemaakt door ze aan te duiden of te verlichten. Mensen informeren zal hen helpen om met specifieke situaties om te gaan. Een blad met informatie op de werkplek zal instructies geven voor het veilig gebruik van materiaal. Veiligheidsbladen zullen gedetailleerde informatie geven over de manier waarop met producten omgegaan moet worden.

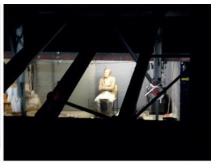

De acteurs moeten stap voor stap getraind worden tijdens de repetities.
Procedures die uitleggen wat de afgesproken acties en verantwoordelijkheden (de regels van de zaal) zijn, zullen mensen informeren over hoe zich te gedragen in een bepaalde situatie. Dit soort informatie moet regelmatig herhaald worden. In sommige organisaties worden deze instructies verwerkt in dagelijkse briefings. Enkele voorbeelden:

- Een opening op de scène wordt zichtbaar gemaakt door er ledstrips rond te bevestigen.
- Signalisatie aan de deur van de scène waarschuwt voor hangende lasten, openingen in de vloer, enz. Er hangt ook een bord dat aangeeft welke PPE's je moet dragen. Nooduitgangen en blusmateriaal worden aangeduid.
- Voor de show begint, wordt de crew gebrieft over de procedures en noodprocedures voor de trapeze act.
- Felle spots zullen een label hebben dat waarschuwt niet direct in de lens te kijken.
- Een mededeling aan de deur waarschuwt het publiek dat stroboscoopeffecten gebruikt worden.
- Zwart-gele tape markeert veilige wandelroutes. Trappen of obstakels zijn gemarkeerd met fosfortape die licht geeft in het donker.
- Een luid signaal waarschuwt je voor vrachtwagen die achteruit rijden naar de laadkaai.
- Een lichtsignaal waarschuwt voor bewegende liften in het ondertoneel.

Combineren van maatregelen

In de meeste gevallen zullen we verschillende maatregelen moeten nemen om het risico te beperken tot een acceptabel niveau. We beginnen de risico's te beperken door de vijf stappen van hierboven te gebruiken. Na elke stap evalueren we het risico opnieuw en nemen we extra maatregelen tot het risico acceptabel is. Enkele voorbeelden:
· Een opening in de toneelvloer is altijd gesloten, behalve wanneer die nodig is. Op dat moment zetten we er hekken rond om iedereen te beschermen. Mensen die binnen de hekken moeten werken worden beschermd door een leeflijn en zijn daarvoor getraind. Bijkomend zal iedereen gewaarschuwd worden en wordt de opening aangeduid.
· Om te zorgen dat je niet valt, moet je een harnas dragen. Om dit correct te kunnen gebruiken, moet je getraind zijn. Om er voor te zorgen dat je het in de juiste situaties gebruikt, moet je geïnformeerd zijn.

Het is belangrijk om rekening te houden met de gehele

situatie, met alle risico's die er bij horen. het is mogelijk dat je een ander risico creëert door een risicofactor te beperken. De evaluatie van de situatie zal het nieuwe risico identificeren. In plaats van vuur op de scène te gebruiken, vervangen we dat bijvoorbeeld door een projectie-effect op water. Het risico van het vuur is geëlimineerd, maar nieuwe risico's ontstaan door het water te gebruiken. Of nog: een helm gebruiken beperkt het risico voor hoofdwonden, maar beperkt ook wat je boven je hoofd kan zien.

In de totaliteit van een activiteit kunnen meerdere risico's aanwezig zijn. Het is belangrijk om ze één voor één aan te pakken om de gehele situatie veilig te maken. Bijvoorbeeld: als je twee hoge stukken decor verbindt, zal een medewerker de decordelen op de grond verbinden, terwijl een tweede de delen tegen elkaar aan houdt. De medewerker beneden draagt uiteraard een helm. Zodra de verbinding beneden af is, zal de persoon beneden weggaan en er voor zorgen dat er niemand onder de medewerker boven kan staan.

Onverwachte risico's

Natuurlijk kunnen sommige risico's niet voorzien worden. Daardoor zijn deze risico's niet geformaliseerd in de risicoanalyse. Voor deze situaties kan een last minute risicobeoordeling een oplossing zijn. Dit is een beoordeling ter plekke die de medewerkers zelf uitvoeren. Ze maken een snelle analyse van de situatie en beperken het risico gebaseerd op het principe van de vijf stappen. Kijk uit voor valse veiligheid. Het ergste dat je kan doen, is mensen doen geloven dat een situatie veilig is, terwijl die dat eigenlijk niet is. Dit zorgt voor nog gevaarlijkere situaties, omdat we ons niet meer bewust zijn van het risico.
Enkele voorbeelden:

- Als je een dunne triplex plaat over een opening in de vloer legt, lijkt die nu veilig, maar als je er over zou lopen, zou je er door vallen.
- Rood-wit afscheidingslint rond een opening in de vloer spannen. Het lint zal een persoon die valt of leunt niet ondersteunen, maar het geeft wel een (vals) gevoel van veiligheid.
- Een helm gebruiken geeft je het gevoel dat je niet gewond kan raken. Dit zou er toe kunnen leiden dat mensen opzettelijk (en onnodig) onder hangende lasten lopen.

Risicobeoordeling

Risicobeoordeling is het proces van risico's detecteren en maatregelen voorstellen om gezondheid en veiligheid te verbeteren tot een acceptabel niveau. Risico's beoordelen is eigenlijk een erg natuurlijk iets om te doen. Als je de straat oversteekt, zal je de risico's beoordelen en op basis van deze beoordeling steek je over of wacht je tot de situatie veiliger is. Misschien beslis je zelfs om een kleine omweg te nemen en op een veiligere plaats over te steken.

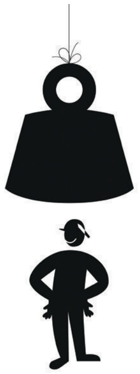

Het idee achter risicobeoordeling in een werkomgeving is hetzelfde. Het enige verschil is het feit dat het geformaliseerd is. Dit is nodig omdat het om een groep mensen in een complexe situatie gaat. Het maakt deel uit van het geheel van risicomanagementacties van een organisatie. Het moet gedocumenteerd worden om nuttig te zijn voor de gehele organisatie. Risicobeoordeling is een werktuig, een methodologie die ons helpt risico's te detecteren, maatregelen voor te stellen en dit proces te documenteren. Maar het is geen doel of objectief op zichzelf! Het objectief is om een meer veilige werkomgeving te creëren, niet om papierwerk in te vullen. Wanneer het papierwerk de prioriteit wordt, bestaat er een reëel risico voor valse veiligheid.
Risicobeoordelingen kunnen op verschillende niveaus en voor verschillende situaties gemaakt worden. Een grote organisatie kan verschillende analyses maken met beoordelingen van gebouwen, werkplekken en -processen. Sommige van deze beoordelingen zullen eerder statisch zijn, het gebouw zal er nog lang staan en deze situatie verandert niet zo veel. Andere beoordelingen zullen variabeler zijn, aangezien producties constant veranderen.
Alle risicobeoordelingen moeten in hun geheel gezien worden. Het is perfect mogelijk om een veilige productie op te voeren op een veilig podium en daardoor nieuwe risico's te creëren. Als de situaties veranderen, moet de risicoanalyse geüpdatet worden. Risicobeoordeling is dus een continu proces. Als er risico's blijken te zijn die niet voorzien werden tijdens het werkproces, kan het nodig zijn om een last minute risicobeoordeling (LMRA) te doen. Dit is een beoordeling ter plekke die de medewerkers zelf uitvoeren.

Het Europees Agentschap voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk (EU-OSHA) heeft, o.m. met input van STEPP, een webplatform ontwikkeld waarmee je sectorspecifieke risicobeoordelingsmethodes kan creëren op een gemakkelijke en gestandaardiseerde manier en in eender welke taal. Dit platform heet ***OiRA*** *(Online interactive Risk Assessment). Voor de live performance sector werden twee tools ontwikkeld: een eerste voor producties en een tweede voor locaties.*
Een van de dingen die deze tools doen, is de technische elementen bespreken in relatie tot het decor, de rigging en het podium; de special effects, stunts en artistieke activiteiten van de voorstelling op de scène; de chemische en gevaarlijke stoffen die in special effects gebruikt worden; frequente hoge geluidsniveaus; en de aanwezigheid van een publiek. De Live Performance Productions Tool omvat ook de samenwerking tussen de productie en de verschillende locaties waar producties doorgaan als ze op tournee zijn.
https://oiraproject.eu/en

Een formele risicobeoordeling is een complexe job, waarvoor specifieke vaardigheden en inzichten nodig zijn. Dit gaat verder dan het doel van een basisveiligheidstraining. Je moet ten gronde kennis hebben, maar je hebt wel de basisbegrippen nodig om te begrijpen waarom dit belangrijk is en wat jouw bijdrage in het proces is.
Er zijn verschillende risicobeoordelingsmethodologieën, elk met zijn eigen voor- en nadelen. Sommige zijn numeriek en wijzen cijfers aan een risico toe: een waarschijnlijkheid, een frequentie en uiteindelijk het niveau van de training. Anderen zijn meer gebaseerd op tekst en verbinden uitdrukkingen met bepaalde parameters. Risicobeoordelingssystemen helpen om acties te prioriteren. Het is niet altijd mogelijk (of nodig) om voor specifieke risico's een directe actie te ondernemen. Dit hangt af van de ernst van het risico, de blootstellingsgraad en de realiteit. Een risicomanagementsysteem zal ook rekening houden met de realiteit van de organisatie. Om precies te zijn met de kost van een maatregel, de planning, het verlies aan productietijd, deadlines,... Het is ook mogelijk dat het risico vanzelf zal verdwijnen in de toekomst (een geplande verbouwing, verhuis, einde van een productie,...) Afhankelijk van al deze factoren kan het nodig zijn om meteen actie te ondernemen, of kan dit worden uitgesteld naar een bepaalde deadline. Jouw job in het proces van risicobeoordeling is om input te geven, risico's te signaleren aan de veiligheidsverantwoordelijke, een last minute risicobeoordeling te maken van situaties die niet voorzien waren en natuurlijk om de aanbevelingen die uit de risicoanalyse komen op te volgen.

Je rechten en plichten
Om er voor te zorgen dat iedereen die werkt in Europa op dezelfde manier behandeld wordt als het op gezondheid en veiligheid aan komt, heeft de EU enkele basisrechten en plichten gedefinieerd voor zowel de werkgever als de werknemer. De regels zijn vertaald in nationale en regionale wetgeving in elke lidstaat. Natuurlijk staat het de landen vrij om strengere standaarden te hanteren, maar de regels hieronder zijn het minimum waarover iedereen het eens is.
De werknemer zal:

- op de juiste wijze gebruik maken van machines, toestellen, gereedschappen, gevaarlijke stoffen, vervoermiddelen en andere middelen en de persoonlijke beschermingsmiddelen de werkgever onmiddellijk op de hoogte stellen van iedere werksituatie waarvan zij redelijkerwijs kunnen vermoeden dat deze een ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid en de gezondheid met zich brengt, alsmede van elk geconstateerd mankement in de beschermingssystemen
- bijstand verlenen om de werkgever in staat te stellen aan alle verplichtingen te voldoen met het oog op de bescherming van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers om de werkgever in staat te stellen ervoor te zorgen dat het arbeidsmilieu en de arbeidsomstandigheden veilig zijn en geen risico's opleveren.
- Er zou een gezondheidstoezicht voorzien moeten worden voor werknemers overeenkomstig de nationale wetten en/of praktijken. Bijzonder kwetsbare risicogroepen moeten worden beschermd tegen voor hen specifieke gevaren.

De werkgever zal:

- de risico's voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers evalueren, met inbegrip van de keuze van de werkuitrusting, de chemische stoffen of preparaten en de inrichting van de arbeidsplaatsen.
- maatregelen invoeren die een betere bescherming van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers verzekeren en die geïntegreerd worden in het geheel van de activiteiten van het bedrijf en/ of de inrichting en betrekking hebben op alle niveaus.
- wanneer hij een werknemer met de uitvoering van een taak belast, de bekwaamheid van de betrokken werknemer op het gebied van veiligheids- en gezondheidsbescherming in aanmerking nemen.
- ervoor zorgen dat over de planning en invoering van nieuwe technologieën in overleg wordt gepleegd met de werknemers.
- een of meer werknemers aanwijzen die zich met de activiteiten op het gebied van de bescherming tegen en de preventie van beroepsrisico's in het bedrijf en/ of de inrichting zullen bezighouden.
- de nodige maatregelen treffen op het gebied van de eerste hulp, de brandbestrijding, de evacuatie van werknemers en de nodige acties in het geval van ernstig en onmiddellijk gevaar.
- een lijst bijhouden van arbeidsongevallen overeenkomstig de nationale wetten en praktijken rapporten opstellen ten behoeve van de bevoegde autoriteiten over de arbeidsongevallen die zijn werknemers zijn overkomen.
- de werknemers raadplegen en het recht geven deel te nemen aan de behandeling van vraagstukken die betrekking hebben op de veiligheid en de gezondheid op het werk.
- ervoor zorgen dat iedere werknemer een voldoende veiligheids- en gezondheidsopleiding krijgt. ■

Werken met respect voor de eigen veiligheid

Wees je bewust van de risico's die je opdracht inhouden en bescherm jezelf. *Dit houdt persoonlijke beschermingsmiddelen in, niet wandelen in gevaarlijke zones...*

Wees je bewust van wat er om je heen gebeurt *en verzeker je altijd van jouw veiligheid en die van je collega's.*

Denk vooruit *voor je iets doet, controleer welke gevolgen je acties hebben.*

Zorg dat je bekend bent *met de werkomgeving en de organisatiestructuur (van die dag).*

Organiseer jezelf *zodat je veilig werkt (structuur en ordelijkheid, waar leg je je materiaal,...)*

Doe niets waarvan je denkt dat je er niet toe in staat bent *(en laat niemand je dwingen om het toch te doen).*

Stel vragen *als je twijfelt, praat over veiligheid (en onveilige situaties) en stel verbeteringen voor.*

Wees voorbereid op noodgevallen *(werk nooit alleen op hoogte, controleer vluchtroutes en materiaal,...).*

Blijf weg uit risicovolle zones*, behalve als je bevoegd bent en er moet zijn om te werken.*

Ongevallentheorie

Veiligheid zal altijd het resultaat zijn van een evenwicht tussen bruikbaarheid en een acceptabel risico.

Een risico is de combinatie van een gevaarlijke situatie of actie met de mogelijkheid dat er iets mis zal gaan en die impact die dat heeft.

Er is een relatie tussen risico's, incidenten, ongelukken en verwondingen.

De oorzaken van onveilige acties (niet weten, niet kunnen, niet willen).

De soorten onveilige situaties (organisatie, materiaal, situaties).

Het belang van toeval bij het vermijden van ongelukken.

Vijf stappen om risico's te beperken: Hoe worden de vijf stappen om risico's te reduceren gecombineerd en wat betekenen ze?

·Het risico elimineren
·Collectieve bescherming
·Individuele bescherming
·Training
·Informeren en waarschuwen

Je rechten en plichten

Je basisrechten en -plichten zijn overal binnen de EU op dezelfde manier gegarandeerd.

Het is je verplichting om op een correcte manier te werken, om je werkgever te informeren en samen te werken om gezondheid en veiligheid te verbeteren.

Je werkgever moet de risico's evalueren, maatregelen nemen, de werknemers informeren en consulteren, en beschermingsmiddelen en training voorzien.

PRAKTIJKSAFARI ANCIENNE BELGIQUE

Silke De Schoenmacker

Op dinsdag 26 juni ging Pulse Transitienetwerk op praktijksafari naar Ancienne Belgique in Brussel. Marc Vrebos en Jasper Plaetinck vertelden ons welke duurzame keuzes een concertzaal van een 10.000 vierkante meter in het centrum van een hoofdstad allemaal kan doorvoeren.

De Ancienne Belgique werd in 2014 voor de vijfde maal sinds 2002 gehonoreerd in het kader van het ecodynamisch ondernemen en kreeg als eerste culturele organisatie binnen het Brussels Gewest hiervoor 3 sterren als erkenning. De kandidatuur voor 2018 is ingediend en volgens de prognose zitten ze op 124% om sterren te behalen (verschillende bonussen verklaren de procenten boven 100%).

De AB heeft sinds 2016 een charter over duurzaamheid: "AB heeft een hart voor muziek én voor onze planeet. Duurzaamheid is een doorslaggevende factor in al onze beslissingen. Door ook bij onze artiesten, medewerkers, publiek, commerciële partners en leveranciers milieubewuste keuzes te stimuleren, willen we onze ecologische voetafdruk om de twee jaar met 5% doen dalen. Van seizoensgebonden en biologische producten in de keuken, herbruikbare bekers in de zaal tot bijen op ons dak: AB hoopt bij te dragen aan een beter Brussel, Europa en een leefbare wereld zodat ook volgende generaties kunnen genieten van een magische concertavond in AB."

De praktijk in de zaal

Door het gebruik van lichtplansoftware Capture kan het lichtplan virtueel worden gesimuleerd en uitgetest zonder onnodig lampen op te hangen. Op die manier bespaar je tijd, kosten en energie. Ancienne Belgique maakt ook zoveel mogelijk gebruik van ledverlichting. ABClub (de kleine zaal) is voor 100% uitgerust met ledverlichting. Er wordt nagedacht over een ombouw van de gewone (alles wat niet theater gebonden is) verlichting via een ESCO-financiering waarbij een private partner de investering draagt en die wordt terugbetaald met de besparing die gerealiseerd wordt.

De tegels van het podium van de grote zaal zijn voor 100% vervaardigd uit gerecycleerd PVC, afkomstig uit de industrie. Tivoli Vredenburg ,013 Tilburg, Trix in Antwerpen en nog andere podia in vooral Nederland gebruiken dit materiaal als podiumvloer. Na twee jaar blijkt dit een zeer goede investering: slijtvast en positieve commentaar van artiesten en ABtv (reflectie op beeld).

Toegang en aanvoer

Door een draconische parkeerpolicy op het pleintje achter de AB probeert AB vooral Belgische artiesten ertoe aan te zetten om onderling te carpoolen. Personenwagens kunnen niet meer parkeren op het Lollepotplein. Enkel lossen en laden is toegelaten, enkel de bestelwagen van de groep mag blijven staan. Iedere groep krijgt slechts 4 parking vouchers (gemiddelde Belgische groep komt met 9 wagens) de rest moeten zij zelf betalen, op die manier stimuleert AB het carpoolen bij de artiesten.
Toen AB in 2007 tijdens een eerste grote publieksonderzoek rond mobiliteit opstelde, was het resultaat zeer opmerkelijk. Vooral het antwoord op de vraag met welk vervoersmiddel het publiek naar de culturele activiteiten kwam. Ondanks de centrale ligging in de onmiddellijke nabijheid van grote metroverbindingen, bushaltes en het Centraal station op 10 minuten wandelafstand, stelde AB tot hun verbazing vast dat 71% van het publiek met de wagen naar het centrum van de stad kwam. Dergelijk resultaat noopte AB als organisatie die een duurzame ecologische werking nastreeft om actie te ondernemen.
Met de hulp van een mobiliteitsbureau gingen ze aan de slag om een modale shift te realiseren naar meer openbaar vervoer door het gewoontegedrag te doorbreken. De methode die AB hiervoor toepast bestaat uit drie belangrijke punten:
1. Push-strategie via multimodale mobiliteitsinformatie.
2. Stimuleren van het gebruik van het openbaar vervoer en terugdringen van de auto in de stad ten voordele van de verkeersleefbaarheid.
3. Uniformiseren bereikbaarheidsinformatie.
In 2012 werd de samenwerking opgestart met de MIVB rond het gebruik van de Eventpass, hierbij werd het gebruik van het openbaar vervoer inbegrepen in de prijs van een concertticket en kan men op de dag van het event via een unieke code op het ticket registreren aan één van de 375 GO-verkoopautomaten van de MIVB in het gewest en zo gebruik maken van heel het MIVB-netwerk (tram, bus en metro, met inbegrip van het Noctis-nachtnet).

In april 2016 werd een samenwerking opgestart met de NMBS waarbij je via een soortgelijke NMBS-code een e-treinticket kan downloaden en je op de dag van het concert reist vanuit eender welk station in België naar Brussel-Centraal en terug voor de prijs van slechts 9,6€.

Een eerste resultaat liet niet op zich wachten. Na tien jaar blijkt dat de neerwaartse trend met 21% van het

gebruik van de wagen naar concerten in de AB zich verderzet ten voordele van het openbaar vervoer. Dit toont aan dat men als organisatie wel degelijk een positieve invloed kan uitoefenen op de vervoersmodus door intensieve promotie van openbaar vervoer. Bovendien (blijkt uit het laatste publieksonderzoek) zit er nog groeimarge. Vermits vele gebruikers van de wagen niet tevreden zijn over hun manier van verplaatsen en de helft van het publiek beweert niet op de hoogte te zijn van de Eventpass ondanks de vermelding op de tickets en de extra mobiliteitsbijdrage van 1 . (Het volledige mobiliteitsverslag kan je downloaden op de site van Pulse.)

Eten en drinken

AB is toegetreden als coöperant tot De Leiding. De Leiding cvba is een nieuwe sociale coöperatieve onderneming die de drankvoorziening op evenementen en in de horeca wil verduurzamen. Door het transport, energieverbruik en afval bij drankvoorziening zo veel mogelijk te beperken, willen ze een reële en meetbare milieu-impact maken. Concreet gaat AB hiermee voor 2018 de volledige backstage voor medewerkers en artiesten pet-vrij maken tijdens de festivals Boterhammen in Het Park & Feeërieën. Petflesjes zijn niet meer verkrijgbaar aan de bar. Toen het sponsoring contract met de leverancier afliep, werd een nieuw contract afgesloten op voorwaarde dat er omschakeling zou zijn naar een postmix systeem (frisdrank op siroopbasis) voor de verdeling van frisdranken, dit zonder een meerkost te betalen. Samen met de herbruikbare bekers (sinds 2002) heeft AB geen gigantische afvalbergen meer. Het extra waterverbruik door het postmix systeem wordt gecompenseerd door een sensorsyteem in de spoelbakken (Aquafox). Het water wordt automatisch aangevuld (en gemengd met zeep) na een bepaald aantal spoelingen. Ook de omschakeling van draaikraantjes naar kranen met debietbeperkers zorgde voor een halvering van het waterverbruik. Heel het gebouw is uitgerust met drinkwaterkraantjes, zowel voor publiek als personeel. Het systeem van statiegeld is gekoppeld aan goede doelen, iedereen kan kiezen of ze al dan niet hun 0.10 statiegeld voor de beker wil recupereren, indien niet gaat dit naar een goed doel.
Op de menukaart van het AB Resto is 70% van het aanbod vegetarisch en is er een verbod op rood vlees. Vis en zeevruchten komen volgens geschikt seizoen en via gecertifieerde duurzame visserij en er is een verbod op gebruik van tonijn. Groenten worden biologisch en lokaal gekweekt bij de Groentelaar in het Pajottenland.

Gebouwbeheer

De programmatie van ventilatie, verwarming en koeling wordt wekelijks gedaan op basis van de producties (datum, timing, zaalconfiguratie, publiek, buitentemperatuur). Voor comfort wordt er op vier punten gemeten naar de CO2-waardes in de grote zaal en wordt er extra geventileerd wanneer bepaalde waarden overschreden worden.

Tijdens de zomerperiode wordt ook een groendak aangelegd, niet alleen goed als isolatie maar ook bevorderlijk voor de stadsbijen die op het dak van de AB wonen. Een lagergelegen dak wordt bewoond door kippen die het groentenafval verwerken en zo voor minder afvalafvoer zorgen.
In 2018 is beslist om de schoonmaak verder te vergroenen en verduurzamen. Van de klassieke chemische schoonmaak (weliswaar met de meest ecologische producten mogelijk) wordt er overgeschakeld naar een schoonmaak op probiotische wijze – op basis van bacteriën ipv chemicaliën. Naast efficiëntiewinsten en vereenvoudiging van de schoonmaak zal er nauwelijks nog water gebruikt worden (enkel voor schoonmaak van de vloeren dmv een schrobzuigmachine). AB maakt hiervoor gebruik van de producten en werkwijze van bio.org.
Tijdens de zomerstop worden de kantoren heringericht. Dit gebeurt door AB in samenwerking met NNOF, waar gebruik gemaakt wordt van het oude meubilair en interieur als basis voor de nieuwe inrichting. Er wordt gemikt op minstens 75% hergebruik. Zo'n zomerstop is ook het ideale moment om alle grote energieverbruikers volledig uit te schakelen.

In de stookruimte vinden we niet alleen vrij recent vernieuwde conden-

satieketels, ook staat er een warmtekrachtkoppeling die een buffervat van 3000 liter water opwarmt. Deze werken zijn uitgevoerd door het FoCI en gebouwbeheerder Jasper is er rotsvast van overtuigd dat zo'n investering interessant is voor elk groot gebouw.
Voorts is er in 2014 een haalbaarheidsstudie naar o.a. PV-cellen (zonnepanelen) gebeurd. In 2018 is een nieuw onderzoek aangevraagd wegens het evolueren van technieken, stijgen van vermogens en dalen van prijs. De haalbaarheidsstudie loopt via het Vlaams EnergieBedrijf.
AB doet mee aan de Green Deal Circulair Aankopen, een initiatief van OVAM, The Shift, BBL e.a., samen met ondertussen bijna 200 organisaties. AB engageert zich om tijdens de duurtijd van de Green Deal minstens twee circulaire aankoopprojecten op te starten (en af te ronden), om een gedragenheid te creëren bij de culturele wereld en mee een shift te maken naar een volledig circulaire economie. ■

Pulse Transitienetwerk Cultuur Jeugd Media gelooft dat cultuur een motor kan zijn voor de transitie naar een sociaal-rechtvaardige en duurzame samenleving. Het verbindt een 1000-tal organisaties en individuen uit de cultuur-, jeugd en mediasector die experimenteren met duurzame alternatieven voor ons huidige samenlevingsmodel. Meer info op www.pulsenetwerk.be

HET FEEËRIEK EFFECT VAN EEN FLOEPDOEK

Jan Decalf

Veel van de magie van theater schuilt in het verrassen van het publiek. Dat kan met soms letterlijk oogverblindende effecten of met spectaculair kunst- en vliegwerk. Of het nu gaat over een nieuwe wagen, een gedurfde scène of een goocheltruc, het principe blijft hetzelfde: bouw spanning op en haal dan het doek weg.
Bij ShowTex hebben ze een nieuw product ontwikkeld dat je de mogelijkheid geeft om dat concept innovatief te realiseren. Het bedrijf is gespecialiseerd in alle mogelijke vormen en toepassingen van podiumtextiel, inclusief gordijnrails, ophanging- en bewegingssytemen. Hun HiSpeed Reveal is de geweven verwant van de flashpot, maar met een meer subtiel karakter.

Mysterie troef

In een wereld waar licht, video en speciale effecten de hedendaagse producties domineren, is het de kunst om decorontwerpers en productiemanagers te inspireren om creatief gebruik te maken van textiel. Het draait namelijk niet enkel om flitsend licht, vuurwerk en laser. De indrukwekkendste effecten in de entertainmentsector komen vaak tot stand door datgene wat je net niet ziet. Innovaties die subtiel geïntegreerd zijn in een totaalconcept. Enkel op die manier kan je een publiek blijven boeien en verbazen.
Onderzoek en ontwikkeling zijn hierbij essentieel. Dankzij een permanente dialoog met licht- en decorontwerpers ontwikkelden ze bij ShowTex een breed productengamma dat constant inspeelt op de noden van de sector. Maar ook de creativiteit van ontwerpers, die verschillende materialen en technieken combineren, zorgt telkens weer voor nieuwe mogelijkheden. Wanneer je op zoek bent naar het ultieme verrassingseffect, grijp je naar het realiseren van plotse bewegingen in een set. Daar kan je nu ook de HiSpeed Reveal voor gebruiken.

Onthullingen in stijl

Het ontwerp is het resultaat van 16 maanden intensief onderzoek en combineert het gekende Kabuki valmechanisme met

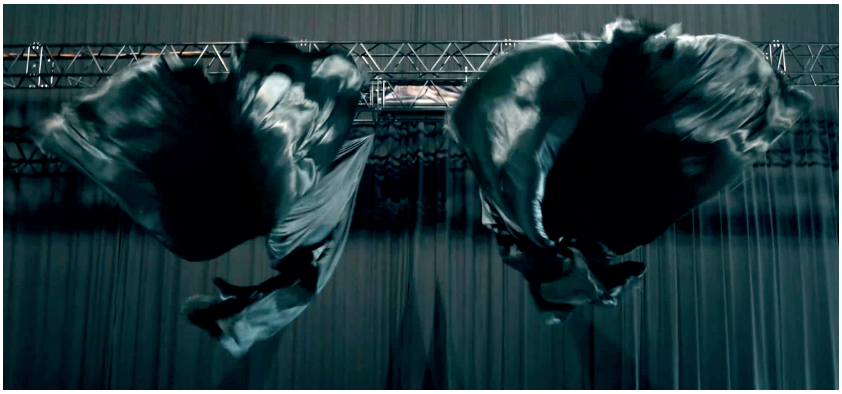

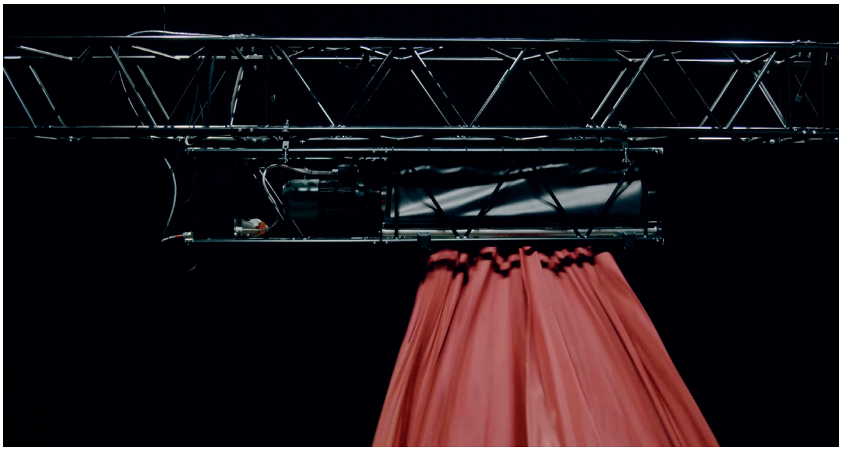

de ultrasnelle HiSpeed Roll-Up oproller. Lichte stoffen verdwijnen geruisloos in het niets, met de meest spectaculaire onthullingen als resultaat.
Slechts één druk op de knop is er nodig om alles in gang te zetten. De kabuki laat het doek vallen, waarna speciale software de motor van de oproller activeert en de stof doet verdwijnen aan een snelheid tot 7,5 m/s. Een doek van 100m² kan zo spectaculair verdwijnen in minder dan 3 seconden tijd!

Bestuur de beweging

De volledige bediening van de HiSpeed Reveal gebeurt vanop de grond, terwijl je live de status van het systeem volgt op je laptopscherm. Een plotse en dramatische onthulling of eerder een langzame, elegante beweging? Je bepaalt het zelf via de software. Verschillende parameters tonen de afmetingen van het doek, de bevestigingspunten, het moment van onthulling en de snelheid van de oproller. Door te spelen met de instellingen beslis je zelf over de exacte beweging van het doek.
Ook de positie van de oproller is vrij te kiezen: aan het plafond of op de grond. Dankzij de unieke configuratie kan het gordijn verdwijnen in alle mogelijke richtingen, dus jij bepaalt de setup. Het compacte en lichte systeem is in een standaard truss ingebouwd, waardoor het makkelijk is om mee te toeren. Bovendien is de metalen constructie helemaal afgewerkt met een geluidsabsorberende hoes die mogelijke ruis tijdens de voorstelling vermijdt. Na de show rol je de stof gewoon weer af met de handige lagesnelheidsmodus, zodat alles tijdig klaar staat voor de volgende onthulling.

Combineren, proberen, creëren

Naargelang het effect dat je wil bereiken is de keuze van je materiaal uiteraard belangrijk. HiSpeed Reveal werkt het best met lichte stoffen en doeken tot maximum 15kg, maar ook andere configuraties zijn mogelijk, mits voldoende testen. Uiteindelijk valt of staat het hele verrassingseffect met de beweging van je gordijnen. Het gordijn gaat open of dicht, het valt neer, het rolt op, het onthult of het verbergt. Positie, timing en techniek zijn daarbij allesbepalend.

Het systeem is een hoogtechnologische, innovatieve toepassing van een eeuwenoud principe, waarbij de uitvoering een subtiel karakter krijgt. Een sensueel knaleffect, zo je wil. En zoals elke stripper met een beetje beroepseer je kan vertellen: het is niet wat je toont, maar hoe je het laat zien.

Jo Klaps van Studio Brussels Lof ontwierp de scenografie van de expo **The World Of Tim Burton** die nog tot 28 november loopt in C-Mine in Genk.

Foto's © Jo Klaps

Schets Tim Burton

3D uitwerking van een schets van Tim Burton

Ontwerpschets van Tim Burton voor een zolder voor een scène uit de film Edward Scissorhand

Burton Café gebaseerd op het stadje Spectre Alabama uit de film Big Fish van Tim Burton

DE SPIL EN DE SPEELTUIN

De Kollebloem wordt CC Binder

Jan Decalf

Puurs is een middelgrote gemeente tussen Schelde en Rupel en langs de E17 of de A12 rij je er zo voorbij. Deze dagen vooral bekend omdat ze als uitvalsbasis dient van kandidaat-burgemeesters voor de grootste stad van Vlaanderen. Er wordt enthousiast aan landelijk wonen gedaan in dit groot uitgevallen plattelandsdorp waar de burgemeester voor het leven wordt verkozen. Het is veelzeggend dat hun grootste roep naar roem is dat er ooit een inmiddels lang vergeten tv-serie werd opgenomen met de passende naam 'Stille waters'. En dat er in de deelgemeente Breendonk de Duvel in alle stilte rijpt. Maar mocht je dan denken dat er hier geen vin verroert, dan heb je het mis.

Zelf verklaren ze zich in alle bescheidenheid een gangmaker in vrijetijds- en evenementenbeleid. Het bestuur van de gemeente ondersteunt deze ambitie en vandaar dat een nagelnieuw cultuurcentrum de aspiraties kan dienen. Het gonst er dezer dagen van de bedrijvigheid en toen STEPP een kijkje ging nemen, moest er nog één en ander afgewerkt worden. We werden er rondgeleid door Pieter Van Keymeulen, directeur 'beleven', en Ronny Tourné, de schepen van cultuur. Beide heren schijnen weinig hinder te ondervinden van de hen tegemoet denderende deadline. Dat heeft er deels mee te maken dat het nauwelijks kan foutlopen: het openingsweekend is immers geen eindstation, integendeel. Hier wordt al lang aan de weg getimmerd.
Het oude centrum De Kollebloem mag dan wel naar een klaproos zijn genoemd, het cultuurleven van Puurs bloeide er wel meer dan 40 jaar. Het nieuwe cc is een uitvoering in staal en steen van de noden en wensen van wat er (in) de gemeente beweegt. Hoewel het bescheiden ambities koestert, weten ze er maar al te goed wat ze willen.
Intussen is de oude theaterzaal verdwenen en is er in de plaats een nieuw cultureel centrum gekomen met de naam Binder. De omschrijving van de nieuwe gebouwen als cc is hier meer dan gepast. De nieuwe zalen zijn bewust in het hart van Puurs ingeplant en maken deel uit van een groter plan van ontwikkeling van de dorpskern. Met de Tuinen van Puurs heeft de gemeente een meerja renplan opgesteld om het centrum (nog) aantrekkelijker te maken door groen en open ruimte in te planten.
De site van het nieuwe cc dient als bruggenhoofd om wonen, werken en transport te integreren, waardoor het de singuliere rol van cultuurplek ver overstijgt. Om logistieke redenen kreeg de nieuwbouw van de zalen voorrang, maar de ambitie

van de gemeente reikt een stuk verder. Het is geen toeval dat een cultuurcentrum nu de rol vervult waar voorheen een station of een grote uitvalsweg de pivot vormde van al dan niet doordachte urbanisatie. Het is een combinatie van de strategische ligging en de functie. Daar wordt naar verwezen in de nieuwe naam: een binder is plaatselijk dialect voor deugniet en alludeert op de verbindende rol die een cc moet hebben.

Los van de symboliek, onderstreept Tourné dat het zeker niet de bedoeling was om een breuk met het verleden te maken: "Wij spreken liever van een doorstart van het cultureel leven in Puurs, een Kollebloem 2.0." Van Keymeulen: "De doorstart is ook belangrijk om ons verder te positioneren in de regio. We zijn een lokaal cultuurcentrum voor Puurs en de deelgemeenten, maar we willen ons ook profileren in het aanbod buiten de gemeente. We merken in ons publiek dat we voor de helft door mensen uit Puurs worden bezocht en de rest zijn kostgangers uit de ruime regio. Dat bewijst dat wel degelijk een rol van betekenis kunnen spelen, ook al liggen we dicht bij Ter Dilft in Bornem."
Dat ze in Puurs op zo'n brede doelgroep kunnen mikken heeft ook te maken met de opgebouwde renommee. "We zijn altijd een gemeenschapscentrum geweest, met budgettaire gevolgen vandien. Maar doordat de gemeente altijd gehamerd heeft op een stevig cultuuraanbod hebben we die status verworven en het is die lijn die we willen doortrekken.
Tegelijk is er de trend dat de harde kern van het cultuurcentrum publiek stilaan aan het verouderen is en dat de jongere generatie veel makkelijker plukt wat ze willen en zapt tussen de aanbieders. Om iedereen te bedienen, blijven we wij we zijn, maar kijken we tegelijk ook buiten de grenzen van de gemeente."
Bij het ontwerp van het centrum werd vooral rekening gehouden met hoe het oude cc werd gebruikt en waar er verbetering nodig was. Zo was de oude Kollebloem een warrig kluwen met beperkte toegankelijkheid. Het nieuwe gebouw is zo leesbaar mogelijk gehouden en hoewel er meerdere zalen zijn is de architectuur heel overzichtelijk. "We wilden naast een betere toegankelijkheid ook meer transparantie. Je hebt nu op vrijwel alle plaatsen in het gebouw daglicht."
De lijst van faciliteiten toont hoe divers de functies van een maximaal uitgebuit cc zijn: er is naast de theaterzaal ook een polyvalente zaal, een tentoonstellingsruimte met flexibele afscheiding, een klein clubzaaltje voor lezingen of try-outs, een leskeuken etc. Die veelzijdigheid is ook alweer een gevolg van welke taken ze in Puurs aan hun centrum opleggen. "Een cultuurcentrum kan meer zijn dan alleen een cultuurtempel waar een paar voorstellingen per jaar plaatsvinden. Door plaats te bieden aan het rijke sociale leven, verbind je al die andere facetten en versterk je het geheel. Misschien onderscheiden we ons daarin

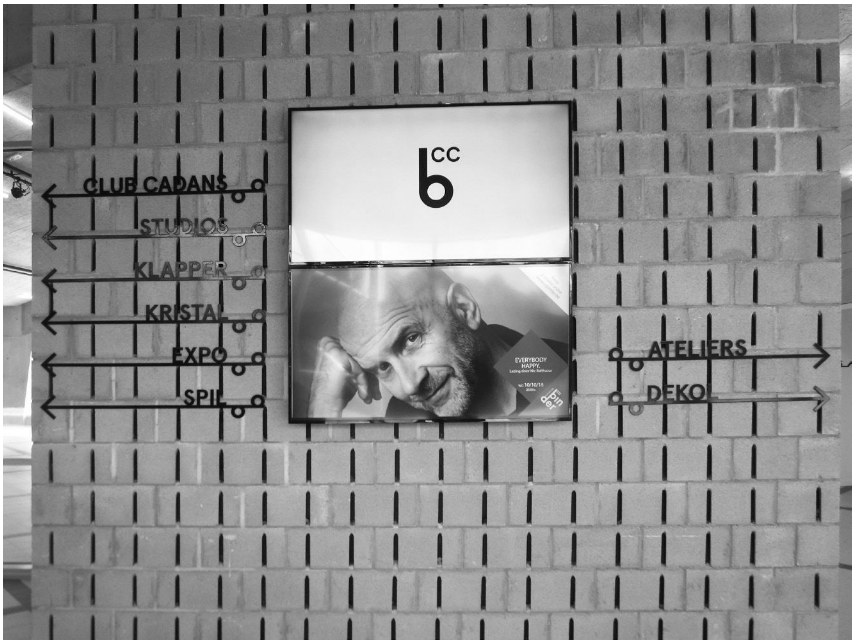

van andere cultuurcentra, maar het feit is dat we een heel ruim netwerk hebben van externe partners die activiteiten organiseren in ons centrum. Dat we die gebruikers maximaal accommodatie willen verlenen, vertaalt zich ook in het ontwerp van het nieuwe gebouw."

Die diverse groep van gebruikers drukt ook een stempel op de manier van programmeren. "Een groot cc als Ter Dilft heeft een andere opdracht, zij moeten een veel bredere programmatie aanbieden met allerlei niches. Wij gaan met hen niet in concurrentie, maar geven meer een podium aan wat er hier in de gemeente wordt gevraagd."

Wat heel opmerkelijk is, is dat de betere infrastructuur ook rechtstreeks haar invloed heeft op wat er op de scène komt. "Door in een betere zaal te spelen, worden onze gezelschappen geprikkeld om naar een hoger niveau te mikken. Het programma waarin hun voorstellingen worden ingebed trekt die stimulans mee aan. Zowel inhoudelijk als technisch gaan we in een hogere versnelling. We bieden meer mogelijkheden, maar die vragen dan ook weer meer (technische) bagage. Bij de open werven dag werd al één en ander getoond en de verenigingen staan te trappelen om de nieuwe zaal in te mogen."

Wat de theatertechnieken betreft, is er uiteraard veel aandacht gegaan naar ergonomie en duurzaamheid. Waar het in de oude zaal vaak moeizaam werken was, zijn er nu toegankelijke zaalbruggen. Niet alleen de verlichting van het gebouw is energiezuinig uitgevoerd, ook de theaterinstallatie wordt door leds aangedreven.

Middenin het cultuurcentrum komt er een nieuw café 'De Kol', maar dat wordt uitdrukkelijke geen cultuurcafé. "Het wordt een plaats waar iedereen welkom is, waar je ook terecht kan als je niet naar een voorstelling gaat. Het zal ook een meerwaarde hebben in het groter geheel van de Tuinen van Puurs. We hebben er wel rekening mee gehouden dat de publiekstroom langs deze ontmoetingsplaats loopt. Zo zal er ook voor en na de voorstelling wat te doen zijn."

Met een volwaardige theaterzaal van 400 zitjes, een polyvalente zaal De Spil en De Nestel in buurgemeente Sint-Amands (die ook door cc Binder wordt bediend) hebben ze voor alle mogelijke permutaties faciliteiten. De oude theaterzaal werd al bij het begin van de werken afgebroken, maar een aantal ateliers van de kunstacademie zitten nog in een vleugel van het oorspronkelijke pand. Dat is dan weer met een slim systeem van passerellen verbonden met het nieuwe cc.

Wat mogelijkheden betreft, is dit ontwerp een Zwitsers zakmes: voor alle mogelijke toepassingen omvormbaar. Zo zijn er bijvoorbeeld ook studio's voorzien die door kunstenaars kunnen worden ingehuurd om er te werken. Of een professionele keuken waar kooklessen worden georganiseerd, maar die ook voor catering kan worden gebruikt. Een ander aspect van die brede functionaliteit is de toegankelijkheid. Er is een

PBTA
THEATER & AKOESTIEK
Complexe zaken,
begrijpelijk advies

"Als studiebureau ook gespecialiseerd in **trekkenwanden**. Van (veiligheids)onderzoek en ontwerp tot inkoopbegeleiding, bouwtoezicht en oplevering."

Al 30 jaar vertrouwde adviseurs en specialisten onder één dak!

[THEATERTECHNIEK]

- theateradvies en ontwerp
- haalbaarheidsstudies en kostenramingen
- programma van eisen (PVE)
- 3D zichtlijnenstudie en visualisatie (Oculus Rift)
- tribunes en theaterstoelen
- theaterbelichting
- theaterstoffering
- theatergeluid en (foyer) omroepinstallaties
- audiovisuele techniek
- meerjarenonderhoudsplan (MJOP)
- veiligheid en risico-inventarisatie
- trekkenwanden en overige toneelmechanische installaties

&

[AKOESTIEK]

- akoestisch advies en ontwerp
- zaal- en ruimteakoestiek
- geluid- en zaalakoestische metingen
- studioakoestiek
- bouwakoestiek
- elektroakoestiek
- installatiegeluid
- CATT Acoustic simulaties en auralisaties

www.pbta.nl +31 (0) 413 264 344 Uden (Noord-Brabant)

TECHNISCHE FICHE

ALGEMEEN

Theatertype:	Lijsttheater
Totaal aantal zitplaatsen:	401
Laden en lossen:	Via een dockleveller kan je alles uit de vrachtwagen rechtstreeks in de lift duwen.
Afmetingen	Diepte: 11,60m
	Breedte speelvlak: 17,50m
	Hoogte: 11,18m (vloer tot plafond)
	Hoogte onderkant trek: ongeveer 10,20m

TREKKENWAND

Aantal trekken:	29 trommeltrekken
	2 zij trekken
	1 zaaltruss (4 kettingtakels zaalbrug)
	1 zaaltrek
Trekbediening:	Sencillo
Fabricaat/ systeem:	STAPOTECH

AUDIO

Vaste speakerset:	7x d&b audiotechnik T10 Linearray / kant
	2x d&b audiotechnik T10S linearray / kant
	4x d&b audiotechnik T10 cluster
	1x d&b audiotechnik B22 sub / kant
	4x d&b audiotechnik E4 frontfill
Monitoren:	8x d&b audiotechnik Max 2
	6x DB-technologies DVX12
	4x HK-fast
Mengtafels:	1x DIGICO S21 + D2 stagerack- Digitaal
	1x Midas Venice 320
	1x Midas Venice 240

LICHT

Lichttafel:	1x Chamsys MQ100 expert 2010 + Faderwing
Sturing:	DMX of Artnet via Luminex netwerk
Dimmers:	144 dimkanalen / 6 x ADB Eurorack 60 (24 x 3kW dim/switch)
	24 mobiele dimkanalen / 2 x ADB mikapack (12 x 3kW)
Zaalbrug:	12 x Robe DL7S Profile
Portaaltrek	8 x 1,2kW ADB PC C103
	5 x 1kW ADB DS 105
Los materiaal:	20 x 1,2kW ADB PC C103
	10 x 1,2kW ADB Fresnel F103
	2 x 1kW ADB DVW 105
	4 x 1kW ADB DW 101
	12 x 800W ADB Warp 12°x30°
	30 x 1kW PAR 64
	2 x 2kW ADB DS 205
	8 x Robe DL7S Profile
20 x LX106 Luxibel	
	4 x Wildsun 200S Ayerton
	4 x MAC550 SPOT
	6 x Active sunstrip Mk2 Showtec
	1 x MDG Atme Atmosphere

VIDEO

Projectoren:	1 x Barco DP2K-20CLP
	1 x Highlite 740 (3 chip DLP 10000 lumen met ultrashotlens 0.77:1)

toegangssysteem met aan de deur een QR-lezer. De gebruikers kunnen met de verkregen code aan de ingang binnen en in het lokaal dat ze hebben gereserveerd. Deze regeling helpt om het gebouw zoveel mogelijk te moduleren en toch flexibel te blijven. Zo kunnen ze hun decorlift gebruiken als grote brievenbus: er is immers geen balie in het gebouw, maar leveranciers krijgen een code die hen toegang geeft tot de lift en ze kunnen er hun pakjes achterlaten. Qua bemanning is er een kleine ploeg die van alle markten thuis is. Philip Spittael is de lichtspecialist, die al als tiener ervaring opdeed in Beveren. Hij was ook betrokken bij de technische invulling van de plannen. Daarnaast werd Gijsbrecht Moeyersoens binnen gehaald die op zijn beurt weer sterk is in audio. Willy Meersmans is de oude rot die een niet te onderschatten vaardigheid heeft in het op hun gemak stellen van de bezoekende verenigingen en gezelschappen. "We hebben een goede mix gevonden die zeer complementair is en die tegelijk goed kan samenwerken. We kiezen er opzettelijk voor om geen hoofdtechnicus te hebben: ten eerste zijn we niet groot genoeg en dat schept bovendien andere verhoudingen. Deze werkwijze vergt misschien wat meer energie, maar we hebben het liever zo. De amateurgezelschappen hebben ook meer zorg en bijstand nodig dan de professionelen. We doen geen droge verhuur meer, daarvoor zijn de installaties te complex geworden. Vandaar dat er steeds iemand van onze technici aanwezig zal zijn."

Ronny Tourné: "We willen niet de eerste viool spelen, maar we staan wel op onze eigen benen, met een eigen identiteit en waarde. We hebben expliciet ervoor gekozen om iets te bouwen waarmee we het onze gemeenschap kunnen versterken. Het is aan het beleid om de faciliteiten aan te bieden, zo geef je een rijk verenigingsleven zuurstof. Het is een logisch gevolg van wat vooraf ging."

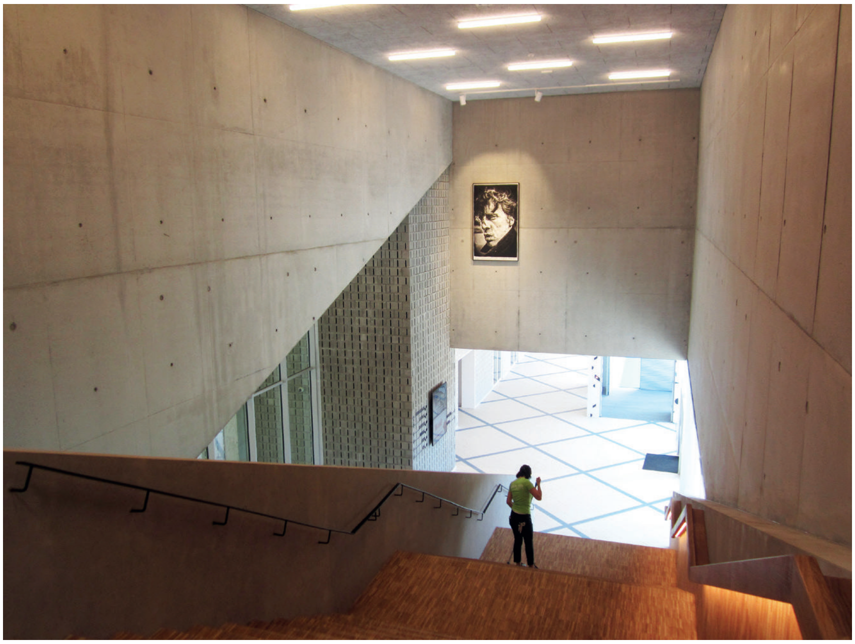

UIT DE OUDE DOOS

Veiligheid en gezondheid bij theatertechnische werkzaamheden

Leo Royackers

Vermits ik zelf ben tewerkgesteld in een vast theater, namelijk het Dommelhof in Neerpelt, kan het overkomen alsof dit artikel eenzijdig en geen rekening houdt met de theatertechniek bij reizende gezelschappen. Ik ben me echter volkomen bewust van het feit dat er op dit vlak een groot verschil bestaat tussen een reizend gezelschap en een receptief theater. Twintig jaren ervaring in de hoedanigheid van een receptief theatertechnieker hebben me geleerd dat er op gebied van veiligheid en gezondheid punten van overeenkomst bestaan tussen beide.

Laat ik even een chronologisch verloop doornemen van de knelpunten die zich kunnen voortdoen bij het opzetten van een theaterproductie in verband met veiligheid en gezondheid.

De reis

Meestal is het wel zo dat de reisroute bekend is. Mocht dit niet het geval zijn, is het wenselijk om een gedetailleerd reisplan, tot aan de loskade van het theater zelf, aan te vragen. Bij het opstellen van die reisroute houdt men tevens rekening met het feit dat vrachtwagens niet gelijk welke route in stad of dorp kunnen volgen.

De aankomst

Vermits de technieker veelal in de vroege uurtjes in de vrachtwagen meereizen, is het mogelijk dat men onderweg slaapt. Bij aankomst kan een gratis kop verse koffie wonderen doen. De stresserende rit gaat dan snel over in een gemoedelijke kennismaking met het personeel te plaatse. Ook de te verwachten theatertechnische problemen kunnen dan worden doorgenomen. Voor gehaaste mensen lijkt dit tijdverlies, maar meestal wordt hier een ideale werksfeer geschapen. De techniekers van het reisgezelschap en het personeel van het theater worden op die manier beter gemotiveerd tot samenwerking.

Het lossen

In vele theaters is men niet voorzien om een vlotte lossituatie te garanderen. 's Winters kan de loskade glad zijn. Een tapijt, zaagsel of zout zijn voor de hand liggende oplossingen. Ook een degelijke beschutting tegen wind en regen ontbreken meestal. Bij het lossen en laden is het aangewezen om werkhandschoenen aan te trekken. Ze beschermen niet alleen tegen de koude (van bijvoorbeeld bevroren metalen decoronderdelen), maar ook tegen splintervriendelijke houten decorstukken.

Een bron van ergernis bij het reisgezelschap is het ter plaatse ontbreken van een stevige loopplank. Anderzijds klagen techniekers van het theater dat het wiel reeds is uitgevonden, terwijl men nog steeds moet sjouwen met gevlochten manden waarvan de handvatten reeds lang verdwenen zijn. De inhoud van dit soort manden, dozen of kisten kan soms makkelijk meer dan 50 kilogram bedragen. Menige ruggengraat is bezweken aan gelijkaardige toestanden.

Niet alle reisgezelschappen maken gebruik van aanduidingen

Een sluipende vijand in het theater is de elektriciteit. De kennis van een theatertechnieker over elektriciteit is meestal onvoldoende.

op de achterkant van het decor, zoals cour of jardin. Nochtans kan men veel onnodig gesjouw voorkomen.
Wanneer men via een smalle cafédeur, door de gelagzaal, langs een trap, uiteindelijk de zaal nog door moet met een decor, kan ik me voorstellen dat het effect van de gratis koffie snel is verdwenen.
Wanneer die situatie voorspelbaar is, bestaat de enige oplossing hierin dat men vanwege het vast theater voldoende manschappen eist. Zodat het reisgezelschap niet moet boeten voor een gebrekkige accommodatie.

Het bouwen

Zorg dat het gereedschap in goede staat is. Wiebelende trapladders zijn schitterende instrumenten voor koorddansers, maar horen niet thuis in de opbouw. Zorg er ook voor dat de verlichting van het podium voldoet.
Verwittig altijd als er een trek naar beneden komt.
Indien men denkt de taak niet alleen aan te kunnen, begin je er ook niet alleen aan. Vraag hulp.
Een sluipende vijand in het theater is de elektriciteit. De kennis van een theatertechnieker over elektriciteit is meestal onvoldoende. Ofwel is het te lang geleden dat men dit vak heeft gestudeerd (als men het al heeft geleerd), ofwel is men niet bijgeschoold en heeft men geen weet van moderne technieken. Misschien is dit voor BASTT wel braakliggend terrein dat nog ontgonnen kan worden.
Een theater met een behoorlijke uitrusting zou minsten één keer per jaar moeten gekeurd worden door een erkend veiligheidsorganisme. In ons theater is er zo'n jaarlijkse keuring. Ik weet niet of er reizende gezelschappen zijn die hun mobiele technische uitrusting laten keuren. Feit is echter dat wij verantwoordelijk gesteld worden indien wij onveilige apparatuur aan onze installatie koppelen.
En paar voorbeelden van de meest voorkomende mankementen:
Gebruik nooit beldraden (côte à côte) bij spanningen hoger dan 24 volt.
Zog dat alle toestellen geaard zijn. De geelgroene draad is hiertoe verplicht.
Gebruik ook stootvaste stekkers (shucko). Ze zijn duurder in aankoop, maar ze gaan langer mee, ze zijn betrouwbaar en veilig. Penaarding is verplicht in België. Mijn ervaring is dat de stekkers meestal voorzien zijn van een aarding, maar dat de geelgroene ader ofwel ontbreekt, ofwel is afgekoppeld. Dat is dan waarschijnlijk gebeurd om te voorkomen dat een aardlek in een vast theater niet zou binnentreden in het eigen systeem.

Het is echter levensgevaarlijk en absoluut verboden. Het gebruik van verliesstroomschakelaars is aan te bevelen. Zorg dat bij verlengkabels (liefst CTLB) de dikte van de aders voldoende is: minimum 1,5mm2 tot 16 A en minimum 2,5mm tot 20 A. Het gebruik van multikabels is in vele gevallen aan te bevelen. Men vermijdt hierdoor onoverzichtelijkheid en het spaart tijd.
Breng afzonderlijke verlengkabels zoveel mogelijk samen en leg er bij de doorgangen een stuk vloerkleed over. Schijnwerpers worden best eerst op de vloer getest alvorens ze in te hangen. Een gebeurlijk reparatie is moeilijker en dus gevaarlijker op hoogte dan beneden.
Bij driefasenstroom mag de nulleider nooit worden onderbroken. Beschadigde stekkers, aftakblokken, fittingen enz gooit men meteen in de prullenbak.
Hou er ook rekening mee dat een voorstelling achter het decor meestal in het duister is gehuld. Neem daarom je voorzorgen. Laat verlengkabels niet spaghettivormig rondslingeren. Plaats blauwe looplichtjes bij elk gevaarlijk obstakel. In sommige gevallen kunnen fluorescerende strips de veiligheid dienen.
Ook in de zaal zelf moeten er veiligheidsnormen in acht worden genomen. Beperk het aantal kabels in de zaal. Indien ze toch nodig zijn, zorgt men dat het publiek veilig in en uit kan gaan. Schakel nooit de noodverlichting uit. De uitgangen en trappen moeten eveneens verlicht blijven tijdens de voorstelling. Bij ongevallen zal diegene aansprakelijke worden gesteld die de noodverlichting heeft uitgeschakeld en niet diegene die er om gevraagd heeft. Men kan wettelijk gezien zelf zijn verantwoordelijkheid niet afschuiven door de ander een verklaring te laten tekenen waarin staat dat hij de verantwoordelijkheid op zich neemt.
Het zaallicht moet op 100% branden als het publiek de zaal betreedt of verlaat. Voor de voorstelling begint dient het reizend gezelschap de verantwoordelijke van de zaal in te lichten over eventueel gebruik van rook, vuur, gas,

springstoffen enz. Indien men als verantwoordelijke van een vast theater zijn twijfels heeft aangaande de veiligheid, mag men eisen dat er een proef wordt gedaan.
Men mag een verantwoordelijke niet voor een voldongen feit plaatsen gedurende de voorstelling.

De voorstelling

Het publiek benijdt ons wel een ons 'schoon jobke'. Het is inderdaad zo dat men tijdens de voorstelling het minst bedrijvig is. Psychisch kan men wel eens onder druk komen te staan. Paniek, maar ook de verveling zijn hier de grootste vijand.
Ook tijdens de zoveelste voorstelling dient men steeds alert te zijn. Elke voorstelling is immers anders. Changementen neemt men best voor de voorstelling door met de betrokkenen, zodat dit snel maar veilig kan geschieden. Een degelijke intercom installatie is onontbeerlijk bij zowat elke productie.

Afbouwen en laden

Maak hier geen haast-en-spoed werk van. Het is best dat men met dezelfde mensen afbouwt waarmee men heeft opgebouwd. Zij herinneren zich de mogelijke problemen bij de constructie. Hou bij de demontage ook rekening met het tegengewicht aan de trekkenwand. Hou de zaak zoveel mogelijk in balans.
Volg goed de instructies van de chauffeur bij het laden. Hij is tijdens de rit verantwoordelijk voor de lading. Laat de schijnwerpers afkoelen voor ze de koude vrachtwagen ingaan. Zo vermijd je dat lampen of lenzen kunnen springen.

Algemeen

Een algemene stelregel voor veiligheid en gezondheid bij theatertechniek: indien iets verdacht lijkt, is het meestal ook verdacht.
Bij het opzetten van een productie gebeurt het dikwijls dat de regisseur toevallig een rekwisiet op de kop tikt dat bruikbaar is in de voorstelling. Bijvoorbeeld een kroonluchter. Voor hem is het van weinig belang of die voldoet aan de mechanische en elektrische veiligheidsnormen. Om die luchter veilig te maken, dient bijvoorbeeld het ophangsysteem en de bekabeling te worden vervangen. Vaak gebeurt dat niet omdat de tijd of het budget ontbreekt.
Mijn idee is dat de betrokken technieker te weinig zeggingschap hebben om in te grijpen. De techniekers worden gewoonlijk te laat betrokken bij het opzetten van een productie. Men durft niet ingaan tegen de directie, regisseur, acteur.
Het gebrek aan veiligheid is meestal het gevolg van het gebrek aan geld, maar dikwijls ook van een gebrek aan goede wil. ■

(uit BASTT 1988)
Je kan ons archief raadplegen op https://www.issuu.com/stepp-vzw/docs.

OISTAT CELEBRATES 50 YEARS

Jan Decalf

OISTAT (International Organization of Scenographers, Theatre Architects and Technicians) recently returned to Cardiff, Wales in 2018 to celebrate its 50th anniversary. The host venue, The Royal Welsh College of Music and Drama (RWCMD), became the meeting place for this multinational event. Designer and professor Sean Crowley of the RWCMD, who was assisted by the students and staff of the school, and OISTAT executive director Wan-Jung Wei, along with her staff, helped to bring together a smooth running and well-organized series of symposiums, meetings, and workshops.

OISTAT symposium

Symposiums were held presenting research and practice from across OISTAT's commissions and sub commissions, including topics such as *Significant Women in OISTAT* with Maija Pekkanen in conversation with Rosane Muniz, Simona Rybakova, chaired by Sofia Pantouvaki, *The Theatres of Latin America Project*, a presentation by José Luis Ferrera and Claudia Suárez. *Innovative Costume | A Presentation* by Igor Roussanoff. And of course, *Presenting the Work of Paul Brown* by Kate Burnett and Jonathan Hamilton.

Adding to the event was a visual display on the history of OISTAT throughout the years as well as various projects from the OISTAT community. Time was also afforded for attendees to share their recollections and experiences they had over the years.

Paul Brown Display Plaque at OISTAT

As with all anniversary celebrations, though, there is always a bit of melancholy. Those who were unable to be there or had passed were fondly remembered by those that knew them. One of those remembered this year was Welsh-born scenic and costume designer Paul Brown. To celebrate Brown's life and work, the RWCMD was bequeathed much of his studio and work. A physical reconstruction of Brown's design studio was displayed for guests along with amazing elements from his life's work. Among the items displayed were drawings, models and designs realized, tools and art supplies and the prestigious Golden Triga he had won as part of 2003 Great Britain Entry. Brown's work is inspiring and the display reflected the loss he will be to us.

As the events of the week concluded, a final round of drinks and farewells were shared to celebrate. To send those who attended off with good energy and inspiration, everyone who remained was entertained by what was dubbed as a Faustian tale of fine dining and foolish choices. The piece titled *FEAST | The Tragic History of the Troubled Rise and the Terrible Demise of the Greatest Chef the World Has Ever Known*, was performed and created by the Royal Welsh College Puppeteers. A good time indeed.

Fifty years of existence for any organization is an important milestone. The consistency and quality of work; thought and energy over the years is a testament to the participating members who have been a part of OISTAT. It is important to share our gratitude and thanks for those who came before. To help bring another 50 years to OISTAT, we must also encourage and share these values with future generations so that

they may carry on the work to grow, evolve and maintain the importance of this organization. I encourage you to take the next opportunity to attend an OISTAT event. Nothing can take the place of the experience.
If you would like to learn more about OISTAT, visit www.oistat.org. To read about the history of OISTAT, visit the Chronicle of the DTHG at bit.ly/ChronicleDTHG

About the author: Richard Bryant is originally from Prospect Heights, Illinois. Before finding his way into academia, Bryant was a theater electrician, programmer, stagehand and scenic carpenter and was fortunate to have many wide and varied experiences along the way. He now finds himself currently living on the Twin Island nation of Trinidad and Tobago where he became an Assistant Professor at the University of Trinidad and Tobago's Academy for the Performing Arts. Bryant is the founder of and contributor to the "Archiving Technical Theater History" Facebook group which provides a public square type forum to advocate for and share the importance of the people and places that helped make technical theatre history. He is also an active participant on the USITT Publication Committee and OISTAT Publication and Communication Commission as well as being an individual member of both organizations. When not teaching or sitting in meetings, he travels to various countries to gather experiences, see new and unusual places, meet new people, reconnect with old friends and attend events to write about and to share with you. Occasionally Bryant gets lost but every so often ends up stumbling across something interesting along the way. As Douglas Adams wrote "I may not have gone where I intended to go, but I think I have ended up where I needed to be". He has to constantly remind himself to always carry his towel and of course "Don't Panic".

European Historic Theatres Day
25 October 2018

Drottningholm Court Theatre "Backstage Tour"
Drottningholm, Sweden
CET 11.00 (in English) and 13.00 (in Swedish)
An exclusive guided tour of Drottningholm Court Theatre including the backstage area and the unique stage machinery. Led by Åsa Tillman, Planning Manager at Drottningholms Slottsteater and Vice President of PERSPECTIV – Association of Historic Theatres in Europe.
https://dtm.se/theme-tours/

Frank Matcham Masterpieces on Film - Part II
Hochhauser Auditorium, Victoria and Albert Museum, London
12.30 and 15:00
Richard Norman presents a talk on Frank Matcham's theatres in film including historic clips of location scenes. Including a showing of "Bombastic Rubbish", a light-hearted film celebrating 'Matchless Matcham' produced by Angel Sharp Media with the assistance of the Frank Matcham Society.
www.frankmatchamsociety.org.uk/events/

Normansfield Theatre
2A Langdon Park Road, TW11 9PS London
A talk about Normansfield Theatre and the European Route of Historic Theatres and PERSPECTIV by Ian Jones-Healey, Archivist. The talk will be followed by a tour around the theatre including a viewing of the historic scenery collection.
www.langdondowncentre.org.uk

Comoedienhaus Wilhelmsbad
Parkpromenade 5, 63454 Hanau, Germany
Led by technical director Gaby Mayer. Matthias Wickert will talk about the "European Route of Historic Theatres", a project by PERSPECTIV.
www.comoedienhaus.de

Theatermuseum Meiningen
1 Schloß Platz, 98617 Meiningen, Germany
"Magic world of the scenery"
Stage Presentation: Heinrich von Kleist, Prince of Homburg, after a pattern production of the Meininger Hoftheater from 1878, Scene "Battle of Fehrbellin".
https://www.meiningermuseen.de/pages/die-museen/theatermuseum/ueber-das-museum.php

Liebhabertheater Schloss Kochberg
Uhlstädt-Kirchhasel, OT Großkochberg, 07407, Germany
An invitation to visit this unique historical private theatre of the 18th century.
www.liebhabertheater.com

Ekhof-Theater
Schloss Friedenstein, 99867 Gotha, Thuringen, Germany
http://www.stiftungfriedenstein.de/ekhof-theater

LEERLING TOVENAARS

Werk en onderwijs in de podiumtechnieken

Chris Van Goethem

De aanvang van het nieuwe werkjaar en uiteraard het nieuwe schooljaar is een perfect moment om even terug te kijken op wat het afgelopen jaar op gebied van werk en onderwijs veranderd is. STEPP volgt de dossiers over werk en onderwijs op samen met onder meer het Sociaal Fonds voor de podiumkunsten en verdedigt daarbij de positie van de technici, scenografen en anderen die in ons werkveld actief zijn.

Veranderende wet- en regelgeving is vaak moeilijke materie. Soms zijn de gevolgen of modaliteiten ook nog niet helemaal duidelijk. De informatie die we meegeven is wat op dit moment bekend is, maar uiteraard verandert de realiteit snel. We proberen het eenvoudig te houden en voegen hier en daar een kritische noot toe.

Trends en evoluties in het beroep

De evolutie naar apparatuur en werkmethodes die meer digitaal, virtueel en geautomatiseerd zijn heeft zich de afgelopen jaren sterk doorgezet. In de toekomst zal dit alleen maar sneller gaan, onder andere door de eisen die door Europa worden gesteld aan het 'ecodesign' van de apparatuur.
Dit betekent natuurlijk ook dat de jobinhoud verandert. Het werk wordt complexer en veeleisender en men verwacht een hoger opleidingsniveau, een grotere betrokkenheid, een grotere flexibiliteit en inzetbaarheid. De complexiteit van de verschillende vakgebieden maakt dat specialisatie zich opdringt. De polyvalentie die we in het verleden kenden, wordt vervangen door een combinatie van brede inzetbaarheid en tegelijkertijd hoge specialisatie in een bepaald vakgebied. Het wordt immers onmogelijk alle disciplines ten volle te beheersen. De verantwoordelijkheid, o.a. op het vlak van veiligheid, wordt groter.
Anderzijds blijft podiumtechniek een arbeidsintensief beroep in Vlaanderen. Het resultaat van wat we doen is uniek en vluchtig. We maken telkens iets nieuws. Voorstellingen hebben een beperkte levensduur. Dat betekent ook dat de mogelijkheden tot doorgedreven automatisatie beperkt zijn en dat er nog steeds veel manueel werk moet gebeuren om een voorstelling tot een goed einde te brengen. Maar tegelijkertijd moet de technicus in staat zijn om de apparatuur, die snel evolueert en vaak gebaseerd is op lang lopende voorstellingen, zoals vb. in Londen, ten volle te beheersen.
In de arbeidsorganisatie zien we een dubbele trend. Het werk van freelancers wordt alsmaar precairder, maar anderzijds gaan degelijke organisaties toch terug naar een kernploeg van vaste medewerkers, die de continuïteit kunnen verzekeren.

Nieuwe ingeschaalde BKD's

Op 11/7 kondigden we al aan dat de BKD's, de 'beroepskwalificatiedossiers', werden goedgekeurd en ingeschaald. Een beroepskwalificatie is een afgerond en ingeschaald geheel van competenties waarmee een beroep kan worden uitgeoefend. Met andere woorden zijn er nu door de overheid erkende omschrijvingen van de podiumberoepen met daaraan gekoppelde niveaus. De niveaus verwijzen naar de Vlaamse kwalificatiestructuur (VKS), die dan weer gekoppeld is aan de Europese kwalificatiestructuur (EQF). Deze beschrijvingen worden o.a. gebruikt door onderwijs, maar kunnen uiteraard ook dienen als indicator en leidraad voor inschaling in CAO's of aanwerving bij individuele werkgevers. De huidige BKD's zijn een herwerking van de vroegere beroepscompetentieprofielen, die geen niveau bevatten.
In totaal zijn er zeven BKD's gemaakt binnen het veld van de podiumtechnieken.

- De assistent podiumtechnicus (VKS3 / BSO)
- De podiumtechnicus (VKS4 / TSO / KSO)
- Podiumtechnicus licht, beeld, geluid, podiummechanica (VKS5 / HBO5)
- Toneelmeester (VKS6 / Bachelor)

Daarnaast zijn er in het ruimere veld ook BKD's gemaakt voor:

- Assistent - productie podiumkunsten/audiovisueel (VKS5 / HBO5)
- Productieleider podiumkunsten/audiovisueel (VKS6 / Bachelor)
- Decor- en standenbouwer (VKS3 / BSO)

Voor meer artistieke beroepen, waaronder de ontwerpers, zitten bijkomende BKD's er aan te komen.

Ervaringsbewijzen

In het verleden heeft het testcentrum Podiumtechnieken RITCS, gesteund door STEPP en de sector testen voor het ervaringsbewijs georganiseerd. Een ervaringsbewijs is een manier om je ervaring die je op de vloer hebt opgedaan om te zetten in een certificaat of diploma. Deze manier van certifiëren is uiteraard belangrijk in een sector waar veel collega's ongediplomeerd in- of doorstromen naar hooggekwalificeerde jobs. Dit project werd op ijs gezet toen bleek dat er geen civiel effect kon gekoppeld worden aan de certificaten en de financiële ondersteuning grotendeels wegviel. De reden voor het gebrek aan civiel effect was het feit dat de beroepscompetentieprofielen waarop ze gebaseerd waren niet waren ingeschaald. Daardoor stonden bv. sommige gemeentebesturen weigerachtig om ze te gebruiken in hun aanwervingen. Nu er nieuwe, ingeschaalde BKD's zijn, stelt zich de vraag of het mogelijk is de (oude) ervaringsbewijzen te koppelen aan de nieuwe BKD's. STEPP heeft hierover aan de overheid vragen gesteld, maar tot hiertoe is er nog geen duidelijkheid. STEPP stuurt er alleszins op aan dat de bestaande ervaringsbewijzen aan de nieuwe beroepskwalificaties kunnen gekoppeld worden zodat (eindelijk) een civiel effect ontstaat.
De overheid heeft initiatieven aangekondigd om de ervaringsbewijzen nieuw leven in te blazen. Vanuit STEPP verwelkomen we dit initiatief en hopen we opnieuw testen te kunnen aanbieden, maar momenteel is er over de modaliteiten en de financiering nog geen duidelijkheid.

Hervormingen onderwijs

Ook in het onderwijsveld zijn er heel wat veranderingen die op stapel staan of in uitvoering zijn. In het aanbod is één en ander gewijzigd. We zetten kort de belangrijkste op een rijtje.

The matrix

Iedereen heeft het afgelopen jaar wel iets horen gonzen over de onderwijsmatrix, maar voor de meesten lijkt dit op het eerste gezicht een ver-van-mijn-bed-show. Toch houdt de matrix een aantal veranderingen in het middelbaar onderwijs in, die ook voor onze sector van belang zijn. Voor alle duidelijkheid, de invulling van de matrix is op dit moment nog niet definitief, maar een aantal lijnen worden toch al zichtbaar.
De matrix is bedoeld om het onderwijsaanbod helderder en meer overzichtelijk te maken. Zo gaat men bijvoorbeeld van 29 studiegebieden naar 8 studiedomeinen. De podiumtechnieken bevinden zich zowel in het studiedomein 'kunst en creatie' als in het domein 'STEM' (Science – Technology – Engineering – Mathematics). Dit heeft het voordeel dat podiumtechnieken nu in een artistieke context kunnen aangeboden worden, waarbij de leerlingen in contact komen met acteurs, dansers en muzikanten in spe. Hierdoor kunnen ze een artistieke fond opbouwen en leren omgaan met de specifieke problemen in een artistieke omgeving.
In de andere richting van de matrix worden de opleidingen ingedeeld in 'finaliteiten'. Een opleiding kan immers bedoeld zijn om door te stromen naar een verder studieniveau, om uit te stromen naar werk, of een combinatie van beide. Daarbij zou het ook na het volgen van een uitstroomrichting nog steeds mogelijk zijn om door te stromen naar hoger onderwijs, via een HBO5-opleiding. Concreet betekent dit voor de podiumtechnici:
Assistent podiumtechnicus in arbeidsmarktgericht (BSO), mogelijkheid doorstroom naar HBO5.
Podiumtechnicus in dubbele finaliteit (doorstroom en arbeidsmarkt, TSO KSO, mogelijkheid doorstroom Ba of HBO5).
Een belangrijk bijkomend element is dat niet langer onderscheid wordt gemaakt tussen deeltijds of voltijds onderwijs. De verschillende manieren waarop een diploma wordt behaald worden gelijkwaardig behandeld.

Decreet duaal leren

Met het nieuwe duaal leren wil men een nieuwe start maken voor opleidingen waarbij leren op de werkvloer een belangrijk element vormt. Het duaal leren zal op termijn de leertijd, het industrieel leerwezen, het DBSO en gelijkaardige systemen vervangen. De diplomering wordt gelijkgetrokken met de voltijdse opleidingen. Hierdoor moet ook elke opleiding voldoende algemeen vormende competenties in het lespakket opnemen.
Er blijven twee opties over die gedefinieerd worden door de hoeveelheid tijd die een leerling op de werkplek doorbrengt. Leerlingen die meer dan 20 uur op de werkplek doorbrengen vallen onder een 'Overeenkomst alternerende opleiding' of OAO. Ze ontvangen een leervergoeding, zoals in de vroegere leertijd. Leerlingen die minder dan 20 uur op de werkplek doorbrengen werken met een 'stageovereenkomst alternerend leren' of SAO. Zij ontvangen geen vergoeding.
In de voorbereiding is de overheid gaan kijken naar andere Europese landen, zoals Duitsland, waar het duaal leren sterk ingeburgerd is, en het Verenigd Koninkrijk waar zelf masterdiploma's via duaal leren kunnen worden gehaald. Op basis van die ervaringen zegt de overheid in de memorie van toelichting: "*Daarbij wordt gestreefd naar 60% van de tijd op de werkplek.*" Om voldoende flexibiliteit in te bouwen krijgt de opleiding (of de koepel) in de beschrijving van het standaard traject de vrijheid om de algemeen vormende competenties te integreren in het programma. "*De aanbieder duaal leren bepaalt zelf hoe de algemeen vormende competenties georganiseerd worden en bepaalt zelf de mate van integratie met de beroepsgerichte competenties.*"
STEPP werkte, samen met het sociaal fonds, mee aan de uitwerking van het standaardtraject podiumtechnicus. We zijn er van overtuigd dat een duaal traject waarbij een groot gedeelte van de competenties op de werkvloer worden aan-

geleerd, in combinatie met een degelijke theoretische basis, aansluit bij de behoeften van een belangrijke doelgroep die in sector terecht komt. We denken dan vooral aan jongeren die wel graag willen leren, maar zich niet thuis voelen in een schoolse omgeving.
In de praktijk bleek echter dat er vanuit de opleidingen (koepels) geen bereidheid was om een traject met meer dan 20 uur op de werkvloer, met integratie van de algemeen vormende competenties uit te werken. Dit betekent dat de leerlingen minstens 2 dagen in de week op school zitten voor algemene vakken, minder dan 20 uur op de werkvloer staan en geen leervergoeding ontvangen. Met deze uitgangspunten lijkt het, vooral in gezelschappen, moeilijk om de leerlingen voldoende te betrekken bij het echte werk. Het risico dat ze daardoor als goedkope werkkracht ingezet zullen worden is niet denkbeeldig.
Dit lijkt ons een gemiste kans om tot een nieuw duaal leren te komen. We vrezen dat deze doelgroep, die al zeer beperkte kansen heeft, nu helemaal verloren gaat lopen. Momenteel is er nog geen traject uitgetekend voor de assistent podiumtechnicus. We hopen dat daar wel rekening zal worden gehouden met voldoende tijd op de werkvloer.
Momenteel wordt het duaal traject podiumtechnicus aangeboden in het Ensorinstituut in Oostende en (volgens de onderwijskiezer) in het Atlas Atheneum in Gistel. Het deeltijds traject assistent podiumtechnicus loopt nog via het oude systeem (het vroegere DBSO) en wordt ook in Oostende aangeboden. Daarnaast werkt men aan de opstart van een nieuwe opleiding in Oostakker.

HBO5

HBO5 opleidingen zijn opleidingen die zich tussen het secundair onderwijs en een bacheloropleiding bevinden. Men noemt ze soms ook wel graduaat of 'Associate Degree' opleidingen. Het zijn tweejarige opleidingen voor specialisten, met een sterke duale component. Momenteel zijn er nog geen dergelijke opleidingen in onze sector, maar het RITCS bereidt een aanvraag voor om in academiejaar 2019-2020 te starten met podiumtechnicus licht, geluid, beeld en podiummechanica.

VDAB opleidingen

Minder goed nieuws is er van de VDAB-opleidingen. Twee opleidingen worden niet langer gefinancierd: de Pianofabriek en Muziekodroom. Dit is jammer voor de specifieke doelgroep (langdurig werklozen), waarmee ze toch vaak mooie resultaten boekten. Een probleem bij dit soort opleidingen blijft dat het moeilijk is aan te tonen wat de effectieve resultaten zijn omdat de sector zo verdeeld is en het werk vaak op tijdelijke basis. Daardoor wordt de realiteit niet altijd zichtbaar in de statistieken. Sabbattini (Podiumtechniek en Productie) en TRACK Kortrijk worden wel verder gesubsidieerd.

Privé-opleidingen

Meer en meer duiken ook privé-initiatieven op die korte opleidingen (soms zelfs online) aanbieden met dezelfde benaming als de reguliere opleidingen. Hierdoor ontstaat vaak verwarring in het veld. Aan de andere kant zijn er ook privé-opleidingen die van zeer goede kwaliteit zijn en in de sector gewaardeerd worden. We kunnen alleen maar aanraden om je grondig te informeren over de werkelijke inhoud en kritisch te blijven. Iedereen zal begrijpen dat je niet alleen op basis van een online opleiding regisseur kan worden. Maar dit soort opleidingen staan vaak op geloofwaardige sites of zelf op de VDAB site, wat de verwarring natuurlijk alleen maar groter maakt.

Bijscholing

Eind juli kondigde de Vlaamse overheid de aanpassing van het 'Betaald educatief verlof' aan. Het nieuwe systeem heet nu 'Vlaams opleidingsverlof'. Elke werknemer uit de privésector kan op jaarbasis 125 uur afwezig zijn van het werk om een opleiding te volgen met behoud van loon. Het moet daarbij gaan om beroepsgerichte opleidingen. Op zich is dit een goed plan, maar de vraag is in hoeverre het toepasbaar is binnen een sector waar een behoorlijk deel van de werknemers voor de overheid werken en een ander deel als freelancer werken. In sommige andere Europese landen wordt dit probleem voor de freelancers opgelost door een specifiek statuut (vb. de intermitants in Frankrijk, die de mogelijkheid hebben om betaald opleiding te volgen indien ze kunnen aantonen in de sector te werken.) Daarnaast ontslaat educatief verlof de werkgever niet van de verplichting om voldoende opleiding te voorzien.
Los van deze prakische zaken moeten we ook kritisch naar onszelf kijken. In hoeverre zijn technici gemotiveerd om bijscholing te volgen? We merken dat er wel grote vraag is naar opleidingen, maar dat wanneer er een opleidingsaanbod is, dit vaak niet kan gevolgd worden door praktische beslommeringen. Maken we dan van bijscholing een voldoende hoge prioriteit? STEPP blijft in elk geval inzetten op een degelijk bijscholingsaanbod.

Werk

Op het gebied van werk zijn er dit jaar heel wat discussies geweest die voor onze sector van belang waren. Ook in deze dossiers is het niet evident om een helder beeld te schetsen. Wat wij 'de brede culturele sector' noemen is immers een kluwen van statuten (ambtenaar, arbeider, bediende, zelfstandige, zelfstandige in bijberoep, stagiair, onbelast bijverdiener, vrijwilliger, kunstenaarstatuut, ...) en deelsectoren, georganiseerd in verschillende paritaire comités (C 100, 149.1, 200, 227, 304, 329.1, ...). Daarbij wordt vaak ook een verschillende terminologie gebruikt voor gelijkaardige beroepen, al dan niet in combinatie met een verschillende inschaling. Dit betekent ook dat de kans dat de technici niet worden meegenomen in

het grote verhaal niet denkbeeldig is. Ze zijn immers statistisch weinig zichtbaar. In de meeste sectoren weet men zelfs niet hoeveel technici er eigenlijk werken.

In het dossier rond zware beroepen zijn er bijvoorbeeld amper cijfers bekend. Hoe werkbaar is het werk, wat is het aandeel nachtwerk, hoe schat men de stress in, welke (beroeps) ziektes komen vaak voor? Zonder die gegevens wordt het echter heel moeilijk om een zinnig standpunt in te nemen.

Een ander heikel dossier is het nieuwe onbelaste bijverdienen. Dit is het systeem waarbij men tot 500 per maand onbelast kan bijverdienen op voorwaarde dat men reeds vier-vijfde werkt of gepensioneerd is. In de lijst van activiteiten die men op die manier mag uitoefenen staan zowat alle theaterberoepen. Het risico bestaat dat een aantal opdrachten die nu door freelancers worden uitgevoerd zullen worden overgenomen door bijklussers. Denk maar aan een extra hulp bij afbraak of de techniek voor een amateurgezelschap. De freelancer, die een weinig stabiele verloning heeft, zal vaak niet kunnen aantonen dat hij/zij vier-vijfde werkt en verliest op die manier twee keer.

Een ander dossier dat weinigen zal zijn ontgaan, is de Brexit. Heel wat collega's werken wel eens in de UK en heel wat Engelse collega's komen bij ons met een toerende voorstelling. Nog los van de praktische problemen met douaneformaliteiten en dergelijke is er de vraag of dit in de toekomst nog wel mogelijk zal zijn. Afhankelijk of men het resultaat van ons werk als een product of een dienst omschrijft is het goed mogelijk dat zelfs in het meest positieve scenario, wederzijds werken uitgesloten wordt.

STEPP wil in het volgende jaar al deze problematieken in kaart brengen en werkt, naar analogie met de trekkenwandnota, aan een dossier rond werk en tewerkstelling.

Internationaal

In de afgelopen jaren was STEPP betrokken bij een aantal toekomstgerichte internationale projecten rond onderwijs en werk. Op deze manier willen we ons steentje bijdragen aan het verbeteren van de sector en er tegelijkertijd voor zorgen dat onze eigenheid binnen een Europese context bewaard blijft.

Het ETTE-project werkte een Europees Veiligheidscertificaat uit, waarvan de nederlandstalige cursus in september verschijnt, en waardoor verworven veiligheidscompetenties en verkregen attesteringen op internationaal vlak eenvoudiger kunnen worden erkend. Het TALQ-project onderzocht de mogelijkheid van een Europees diploma, dat het eenvoudiger moet maken in verschillende landen te werken. TeBeVat werkte aan het erkennen van competenties door middel van een portfolio. Het LAAR-project waaraan we meewerken is een zeer-lange termijn project waar we mee zoeken naar mogelijkheden om te leren op de werkvloer met augmented reality. Blijf daarom dit magazine en onze nieuwskanalen in de gaten houden.

Links naar bovenvermelde documenten en meer achtergrondinformatie vind je op de themapagina 'Opleiding & beroepskwalificatie' op de STEPP-website.

http://www.vlaamsekwalificatiestructuur.be/
https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/laat-je-talent-erkennen
<http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1370873>
<http://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/SODW%202018-2019%20Standaardtraject%20podiumtechnieken%20duaal%20%283de%20graad%20tso%29%20-%20versie%20MB.pdf>
https://www.onderwijskiezer.be
<www.centrumvoorafstandsonderwijs.be>
https://www.werk.be/online-diensten/betaald-educatief-verlof
http://www.werk.belgie.be/DOBECOM/licht_en_geluidsmateriaal5.pdf
http://www.stepp.be/nieuws.asp?id=593
http://www.stepp.be/nieuws.asp?id=600

ShowMatch™ DeltaQ™ loudspeakers bieden betere dekking voor uitzonderlijk heldere stemweergave.

Dankzij DeltaQ-technologie projecteren de nieuwe ShowMatch array loudspeakers in zowel vaste als draagbare toepassingen het geluid preciezer naar het publiek. Elke array-module heeft aanpasbare waveguides om het dekkingspatroon te veranderen of zelfs asymmetrische patronen te creëren. Zo profiteren alle bezoekers van een ongeëvenaarde geluidskwaliteit en een heldere stemweergave. Meer informatie op **PRO.BOSE.COM.**

DeltaQ
NEXT-GENERATION ARRAY TECHNOLOGY

©2017 Bose Corporation.

NIEUWS

Vijf theaterdecors van Albert Dubosq (1863-1940) van de Kortrijkse Stadsschouwburg definitief beschermd als topstuk

Deze indrukwekkende verzameling decors, hoofdzakelijk stammend uit de jaren 1913 tot 1923, stralen de sfeer van de Belle Epoque en negentiende eeuwse romantiek uit. Ze werden voor klassiekers zoals de opera's Carmen en Aïda en voor theatervoorstellingen van allerlei aard gebruikt en vertegenwoordigen grotendeels kopieën van verdwenen sets uit de belangrijkste theaters van België.

"De waarde is fenomenaal", zegt Bruno Forment uit Kortrijk, die er in 2016 met 'Zwanenzang van een illusie' een boek over schreef. "Internationaal gezien zelfs, niet enkel uit het oogpunt van Kortrijk. Omdat het om de grootste collectie historische theaterdecors in Europa gaat. Ze zijn ambachtelijk en artistiek van erg hoge kwaliteit. Hun bewaring en restauratie is van belang, zodat we ze aan jongere generaties kunnen tonen. De spontane verwondering vanuit de zaal blijft ook nu, door de geschilderde diepte. Ook de omvang is vaak enorm. Zo is er een achterdoek van een tuin uit 1914, in tal van opera's gebruikt. Gigantisch groot, met een lengte van 12,85 meter en een hoogte van 9,40 meter."
De Kortrijkse Stadsschouwburg ontstond zoals veel stadstheaters in Vlaanderen uit de bouwwoede en theatermanie van de Belle Epoque. Jan Robert Vanhoenacker ontwierp begin twintigste eeuw het gebouw met een gevel in neo-Vlaamse renaissancestijl, met daarachter een bonbonnière voor elfhonderd toeschouwers en een toneeltoren met een mechaniek in staal. De bouw ving aan in 1910 maar werd pas na een staking van de bouw ten gevolge van de Eerste Wereldoorlog, waarin het gebouw flink beschadigd raakte, in 1920 voltooid en ingehuldigd.

Als decorateur van het nieuwe Kortrijkse theater werd Albert Emile Clément Dubosq gevraagd. Dubosq, geboren in Parijs op 18 januari 1863 als zoon van een vergulder, was in die tijd een beroemd peintre-décorateur. Eind 1913 tekende hij het contract voor de avant-scène, dat is het gordijn met bekroning en zomen, en voor een eerste reeks 'décors de répertoire'. Onder die laatste bevonden zich een renaissancistisch interieur dat ook als concert- en baldecor dienst deed, een (neo-)gotisch paleis, drie salons in diverse stijlen, een rustieke kamer of keuken, een gevangenis-annex-burcht, stadspleinen in middeleeuwse en moderne stijl, een park, een bos, rotsen en een luchtpanorama.

AGENDA

11 en 12 10 en 02 en 09 03 19

STEPP Basiscursus geluidstechniek in De Singel, Antwerpen

In deze cursus wordt gefocust op het veilig plaatsen en aansluiten van geluidsmateriaal bij gebruik in het theater. Er wordt vooral praktisch gewerkt: we gaan grondig in op het aansluiten van een eenvoudige geluidsinstallatie en het opzoeken en verhelpen van technische problemen. Cursus in samenwerking met OPENDOEK.
2018: do 11 en vrij 12 oktober 2018 van 10u tot 18u
2019: Weekendcursus: zat 2 en zat 9 maart 2019 van 10u tot 18u.

24 en 30 10 en 07 11

BA4/BA5 Theater in cc Mortsel

Tijdens deze tweedaagse opleiding krijgen de deelnemers een degelijke theoretische basis inzake werken met elektriciteit, aangepast aan de theaterpraktijk. De deelnemers frissen hun kennis elektriciteit en wetgeving op, leren veilig werken en hulp bieden bij een ongeval met elektriciteit. Ze leren risico's beter inschatten en gevaren vermijden, en om te gaan met de grenzen van hun eigen bevoegdheden en competenties. Bedoeling van deze opleiding is niet om volleerde installateurs af te leveren.

24 11 , 01 en 15 12

STEPP Basiscursus licht

We starten de 3 daagse opleiding met een theoriedagje in het Concertgebouw te Brugge. We gaan dieper in op de theorie rond licht. De tweede dag in het Concertgebouw wordt een kennismaking met lichtapparatuur. Welke lampen worden er gebruikt? Hoe worden die bestuurd? Hoe gaan we die gebruiken tijdens een voorstelling? Op de laatste dag trekken we naar cultuurhuis De Leest in Izegem om een dagje te werken op scène. We gaan lampen inhangen in een trekkenwand, lampen aansluiten, richten en aansturen.
In samenwerking met OPENDOEK.

21 02 19

STEPP cursus videotechnieken

Programma: meer info volgt later.
Locatie: Auvicom, Halle.

Meer info en inschrijven via http://www.stepp.be/opleidingen.asp
Graag een cursus in huis laten doorgaan? Neem gerust contact met ons op!

PRODUCTNIEUWS

Amptec

De Roma kiest voor Avid S6L

De Roma in Borgerhout heeft gekozen voor een Avid S6L 24D mengtafel ter vervanging van hun SC48. De S6L is een enorme stap voorwaarts. Met 112 DSP kanalen, is het een zeer krachtige mengtafel. Door de losse onderdelen op AVB kan zeer flexibel worden omgegaan met waar en hoe de tafel gebruikt wordt.

Wavetool

Wavetool is een monitoring software ontwikkeld voor theater. De gebruiker kan simultaan audio en RF-ontvangst monitoren, terwijl wavetool automatisch defecte microfoons opspoort. Er is ook een chatfunctie, snapshots met PFL, 2 minuten audio history, diverse alerts en support voor alle courante draadloze systemen.

Bose

ControlSpace EX audio conferencing system

Na een grondige bètatest van zes maanden en ruim 50 geslaagde installaties in vergaderruimtes start Bose Professional met de internationale distributie van het ControlSpace EX audio conferencing system. Het systeem omvat een alles-in-één DSP, drie under-table Dante-endpoints en ControlSpace Designer software met speciale functies voor een eenvoudige opbouw van audioconferentiesystemen.

Chauvet

De CHAUVET Professional Ovation F-265WW is een krachtige Fresnel armatuur die gebruik maakt van een efficiënt warm wit ledsysteem om een mooi, effen vlak te projecteren met hoge CRI (95+). Dit maakt dat deze armatuur ideaal is voor theaters en tv-studio's. De gemotoriseerde zoom heeft een 27°-68° field angle en kan, net zoals de light output, aangestuurd worden via DMX, het ingebouwde besturingssysteem, RDM, verstelbare PWM en een gemakkelijk te navigeren OLED display.

Showtex

Na 16 maanden intensief onderzoek heeft Showtex een spectaculaire combinatie met het gekende Kabuki valmechanisme ontwikkeld: de ultrasnelle HiSpeed Roll-Up oproller. Lichte stoffen verdwijnen geruisloos in het niets dankzij de gloednieuwe Hispeed Reveal. Nu kan je een doek doen verdwijnen aan een snelheid tot wel 7,5 m/s

BEDRIJFSLEDEN

Amptec
Pro Audio- en Videosystemen: levering, installatie, bekabeling, maatwerk, service & support
Duifhuisweg 11
Industriezone "Het Dorpsveld"
B-3590 Diepenbeek
Tel. : +32 (0) 11 28 14 58
Fax : +32 (0) 11 28 14 59

Apex
Schoebroekstraat 62
B-3583 Beringen-Paal
Tel.: +32(0)11 21 24 32

Audio XL
Industrieterrein II nr. 14
B-3290 Diest
Tel.: +32 13 670 890

Audiosense
Stroobantsstraat 48b
B-1140 Evere
Tel.: +32 (0)2 241 40 02

Bose N.V.
BOSE PROFESSIONAL is fabrikant van luidsprekers, versterkers en DSP om geluid te versterken in theaters, concertzalen, congresruimtes, auditoriums en andere toepassingen
Bose NV
Limesweg 2
B-3700 Tongeren
Tel.: 012/39 08 10

Controllux BVBA
Meer dan 45 jaar ervaring met de beheersing van licht in de ruimste zin van het woord
Ambachtsstraat 2B
B-2450 Meerhout
Tel. : +32 (0)13 480 600
Fax : +32 (0)13 480 609

Electric Sound
Radioweg 5
1324 Almere
Nederland

Face
Hoek 76
2850 Boom
België
Tel.: +32 3 844 67 97

ICARUS, flightcases & decor facilities bvba
One stop shop voor top kwaliteit flightcases op maat en technisch facilitaire decorbouw
Ondernemersstraat 6
B-2500 Lier
Tel.: +32 3 491 97 89
Fax : +32 3 491 97 80

Joystick Audio
Leverancier van hoogwaardig geluid voor theater met focus op superieure audio kwaliteit,
installatie, bekabeling op maat, optimale ondersteuning en service, eigen repair lab.
Luchterenstraat 25 A
9031 Drongen
Belgium
Tel: +32 (0) 9 236 37 18
Fax: +32 (0) 9 236 37 19

M-Pro Benelux
Bedrijvenstraat 4501-4503
3800 Sint-Truiden
België

PBTA B.V.
Grootste adviseur in de Benelux voor theater, concertzaal en poppodium: akoestiek, licht, geluid, stoelen, tribunes, zichtlijnen, hef- en hijsinstallaties, video, logistiek, etc. kortom, voor alles wat van een gebouw een cultuurhuis maakt.
Runmolen 3
5404 KP Uden
Nederland
Tel.: +31 413 264 344

PRG Belgium
PRG is supplier of entertainment and event technology to a wide range of markets, including corporate events & trade shows, concerts, special events, theatre, television & film.
Industriezone Hambos Vaartdijk 6
3150 Tildonk
Belgium
Tel.: +32-016-61-53-00
Fax: +32-016-60-88-61

Sennheiser
The pursuit of perfect sound
Sennheiser Belux BVBA
Doornveld 22
1731 Asse/Zellik
Tel.: +32 (0)2 466 44 10
Fax: +32 (0)2 466 49 20

Showtex
ShowTex is wereldwijd leider in het bedenken, produceren en installeren van de meest innovatieve vlamwerende podiumdoeken en ophangsystemen voor theaters en evenementen.
Oude Gentweg 100
B-2070 Burcht (Antwerp)
Tel.: +32 3 236 84 40
Fax: +32 3 236 23 02

Shure Distribution Benelux
Jan Emiel Mommaertslaan 20A
1831 Diegem
Tel.: +32 (0) 2 704 91 50

StaPoTech
Advies, ontwerp en realisatie van podiumtechnische installaties
Rodenrijt 80
3930 Hamont-Achel [B]
Tel.: +32(0)11 66 78 94
Fax : +32(0)11 66 78 95

Theateradvies bv
Theateradvies bv ontwerpt theaters, concertzalen, popzalen en musea met oog voor publiek, artiesten en techniek: innovatief, effectief, functioneel, gebruiksvriendelijk, duurzaam en veilig.
Herengracht 160
1016 BN Amsterdam
Nederland
Tel.: +31 (0)20 627 2248

Wolec Electronics
Leuvensesteenweg 181
1932 Sint-Stevens
Tel.: +32(0)2 720 02 18

XLR Pro
Rue Pierre Strauwenstraat 24
1020 Brussels
Tel.: +32 2 520 08 27

GROEPSLEDEN

30 CC – Leuven

Bronks Jeugdtheater – Brussel

CC 't Getouw – Mol

CC 't Schaliken – Herentals

CC 't Vondel – Halle

CC Asse – Asse

CC Blankenberge – Blankenberge

CC Bolwerk – Vilvoorde

CC Brugge - Brugge

CC Casino – Houthalen-Helchteren

CC De Schakel – Waregem

CC De Borre – Bierbeek

CC De Breughel – Bree

CC De Brouckere – Torhout

CC De Herbakker – Eeklo

CC De Kollebloem – Puurs

CC De Mol – Lier

CC De Plomblom – Ninove

CC De Roma – Willebroek

CC De Steiger – Menen

CC De Velinx - Tongeren

CC De Werf – Aalst

CC Hasselt – Hasselt

CC Het Perron – Ieper

CC Jan Tervaert – Hamme

CC Kruispunt – Diksmuide

CC Mortsel – Mortsel

CC MUZE – Heusden-Zolder

CC Nova – Wetteren

CC Scharpoord – Knokke-Heist

CC Spikkerelle – Avelgem

CC Ter Dilft – Bornem

CC Westrand – Dilbeek

CC Zwaneberg – Heist-Op-Den-Berg

Concertgebouw – Brugge

Cultuurhuis De Warande- Turnhout

deFENIKS – Walpurgis – Mortsel

deSingel – Antwerpen

Dommelhof - Neerpelt

FARO - Brussel

GC 't Blikveld – Bonheiden

GC De Boesdaalhoeve – Sint-Genesius-Rode

GC De Bosuil - Overijse

GC De Kam – Wezembeek-Oppem

GC De Kroon – Bocholt

GC De Lijsterbes - Kraainem

GC De Moelie - Linkebeek

GC De Zandloper - Wemmel

GC den Ichter – Opglabbeek

GC Tentakel - Zonhove

GD De Muse – Drogenbos

Handelsbeurs - Gent

Het Paleis – Antwerpen

KAAP – Brugge, Oostende

Koninklijke Muntschouwburg – Brussel

Kunstencentrum De Werf – Brugge

Minardschouwburg – Gent

Muziekcentrum De Bijloke – Gent

OC 't Waaigat – Zwijndrecht

Pianofabriek – Brussel

S.M.A.K. – Gent

Sabbattini - Antwerpen

Schouwburg Kortrijk – Kortrijk

STUK Kunstencentrum – Leuven

Theater De Spiegel – Antwerpen

Theater deToekomst - Gent

Theater Vooruit – Boechout

Toneelhuis – Antwerpen

Vlaamse Opera – Gent

Vooruit Kunstencentrum – Gent

Vormingscentrum Destelheide – Dworp

wpZimmer - Antwerpen

COLOFON

CONTACT
STEPP vzw
Sainctelettesquare 17
1000 Brussel
T: +32 2 203 92 06
E: info@stepp.be
W: www.stepp.be

MISSIE
STEPP vzw is het steunpunt voor de productionele, ontwerpende en technische krachten van de brede culturele sector. De organisatie is het aanspreekpunt voor actuele ontwikkelingen op het vlak van techniek, scenografie, architectuur, veiligheid en opleidingen in de culturele sector en haar zeer diverse subsectoren. STEPP vzw bundelt de krachten van de gehele sector om een constante uitwisseling van expertise teweeg te brengen. De organisatie is gesprekspartner in diverse comités, en organiseert op regelmatige tijdstippen studiedagen, symposia, netwerkmomenten en opleidingen.
STEPP vzw is lid van OISTAT en benadrukt daarmee het internationale kader van de hedendaagse culturele sector.

ACTIVITEITEN
STEPP vzw organiseert regelmatig bijeenkomsten in de vorm van symposia, informele meetings en workshops. Daarnaast bieden zij een uitgebreid cursusprogramma aan. Verdere informatie en een overzicht van de activiteitenkalender vindt u op onze website www.stepp.be.

TARIEVEN
STEPP leden krijgen alle 3 maanden het STEPP magazine gratis in hun bus. Daarbovenop krijgen onze leden korting bij alle STEPP activiteiten, en bij een aantal partnerorganisaties.
Lidmaatschap (1 jaar): 48,00 EUR
Bedrijfslidmaatschap (1 jaar): 480 EUR
Groepslidmaatschap (1 jaar):
130 EUR / 260 EUR / 480 EUR
Student (1 jaar): 24,00 EUR
STEPP magazine (1 jaar): 40,00 EUR

Meer informatie op onze website www.stepp.be

DUURZAAMHEID
STEPP vzw zet zich in voor een duurzame cultuursector. Dit uit zich in al onze activiteiten en opleidingen.
STEPP is daarnaast ook partner in een aantal duurzaamheidsinitiatieven van partnerorganisaties.
STEPP vzw wil zo een motor zijn voor een duurzame cultuursector.

STEPP magazine #29

Bijdragen: Chris Van Goethem, Silke De Schoenmacker, Jan Decalf, Richard Bryant, Leo Royackers
Eindredactie: Jan Decalf
Corrector: Bert Moerman
Vormgeving: Jo Klaps, brusselslof.be
Cover: Chris Van Goethem
Druk: Drukkerij Paesen

STEPP magazine wordt gedrukt op 100% FSC gecertificeerd papier.
Eenheidsprijs: 12,00 EUR. Alle vorige nummers zijn beschikbaar op bestelling via www.stepp.be

BIJDRAGEN
Indien je zelf tekst of foto's wil bijdragen voor een volgend nummer, kan je contact opnemen met de redactie: magazine@stepp.be. De verschijningsdata van het STEPP magazine zijn 15/3, 15/6, 15/9 en 15/12.

ADVERTEERDERS
Sennheiser, Verbiest, Amptec, ShowTex, StapoTech, Controllux, Bose, Auvicom, PRG, Joystick, PBTA, Chauvet

Voor informatie over advertentiemogelijkheden mag u ons contacteren op sponsoring@stepp.be

Jaargang 6
Nr.29 –sepetmber 2018
STEPP Magazine is een uitgave van STEPP vzw.
Verantwoordelijke uitgever: Frankie Goethals.

Deze uitgave wordt ter beschikking gesteld overeenkomstig de bepalingen van de Creative Commons Public License, Naamsvermelding – Niet Commercieel - GelijkDelen België 3.0, http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/deed.nl

THE PERFECT SYSTEM FOR ANY STAGE

Introducing the VENUE | S6L Unified Platform

With live productions growing bigger and more complex, engineers need systems that can handle a wider variety of gigs and installations. **Avid VENUE™ | S6L** offers a fully modular and newly expanded line that enables you to design the perfect system and scale it up or down to meet any size production, space, or budget requirement—with the same award-winning workflows and sound quality.

Get more flexibility than ever with three new control surfaces, one new engine, and two new I/O racks that you can mix and match with 100% software, hardware, and show file compatibility across all components. Plus, **S6L** delivers unmatched mixing efficiency and ease, so you can focus on what matters most—helping your artists deliver their best performance possible.

Find out more at: **avid.com/S6L**

YOUR PLATFORM
TO **PERFORM**

Your local Avid reseller:

Contact Amptec for a demo: bart.hilberink@amptec.nl or sjoerd.terpstra@amptec.nl

AMPTEC
professional sound solutions

http://www.amptec.nl ▪ sales@amptec.nl ▪ Tel: +31 (0) 73 752 12 65 ▪ Fax: +32 (0) 11 28 14 59

© 2018 Avid Technology, Inc. All rights reserved. Avid, the Avid logo, and Avid VENUE are either registered trademarks or trademarks of Avid Technology, Inc. in the United States and/or other countries.

VERBIEST

zelfrijdende
hoogwerker

- 9.5m werkhoogte
- 880 kg
- 125 kg hefcapaciteit

VRAAG EEN DEMONSTRATIE OP LOCATIE

hoogwerkers - montageliften - luchtliften

VERBIEST nv. • Industriezone "Berkenhoek" • B-2861 Onze-Lieve-Vrouw-Waver
Tel.: +32 15 75 49 59 • Fax: +32 15 75 62 88 • www.verbiest.be • info@verbiest.be

11001-004